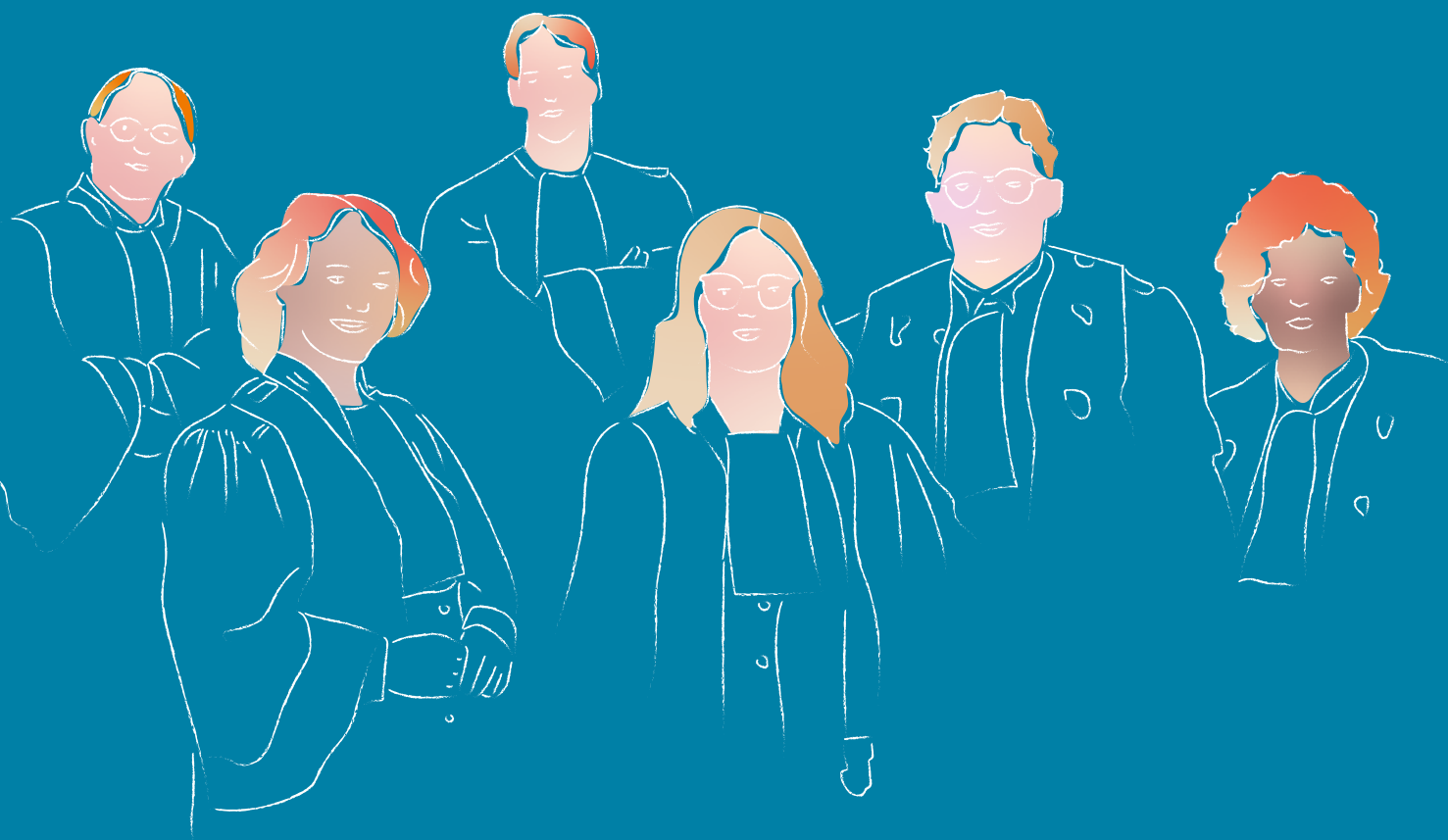

Werkingsverslag van de **hoven en rechtbanken**

2 0 2 5

Collège des cours et tribunaux
College van de hoven en rechtbanken

Verantwoordelijke uitgever

College van de hoven en rechtbanken, Waterloolaan 70, 1000 Brussel

October 2026

Lay-out

deligraph.com

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Executive summary	5
2025 in cijfers	6
Inleiding	8
1. Onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en vertrouwen van de burger. Naar een autonoom beheer.	10
1.1. Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing	11
1.2. Stand van zaken	12
1.3. Belangrijkste acties en realisaties in 2025	12
1.4. Synthese	12
2. Middelen	14
2.1. Personeel & organisatie	15
2.2. De werkings- en investeringsbudgetten	20
2.3. ICT	23
2.4. Gebouwen	26
2.5. Communicatie en informatiemanagement	29
2.6. Het College van de hoven en rechtbanken en zijn steundienst	30
3. Resultaten: Efficiëntie, tijdigheid en kwaliteit	34
3.1. Rol, bevoegdheden en mogelijkheden tot sturing	35
3.2. Stand van zaken	36
3.3. Belangrijkste acties en realisaties in 2025	38
3.4. Synthese	41
Slotwoord	42

Voorwoord

2025 was een scharnierjaar voor het beleid en beheer van de hoven en rechtbanken.

De samenstelling van diverse bestuursorganen veranderde en tal van sleutelmandaten hebben een nieuwe invulling gekregen:

- } Het College van de hoven en rechtbanken heeft zijn derde mandaat ingezet.
- } Ongeveer de helft van de voorzitters van de directiecomités van de hoven en rechtbanken zijn aan een nieuw mandaat begonnen. Een kwart van hen heeft de functie voor het eerst opgenomen.
- } De nieuwe regering en de nieuwe minister van Justitie zijn aangetreden.
- } Het nieuwe management van de FOD Justitie is gestart.
- } De Hoge Raad voor de Justitie heeft zijn zevende mandaat (2025-2029) aangevat.

De strategische krijtlijnen voor de periode van 2025 tot 2029 werden vastgelegd:

- } Het College van de hoven en rechtbanken publiceerde *Horizon 2030*¹.
- } De nieuwe federale regering legde op 4 februari 2025 de regeringsverklaring neer in het Parlement. De minister van Justitie concretiseerde de beleidslijnen op 14 april 2025 in haar beleidsverklaring en in juni 2025 in haar *Hefboomplan*.

Op basis van de beleidsplannen werd vervolgens een 'mini-overeenkomst' opgesteld voor de periode van 2026 tot 2029, waarin bijkomende middelen voor de zetel werden gekoppeld aan concrete doelstellingen. Ze werd op 29 januari 2026 ondertekend door de minister van

Justitie en het College van de hoven en rechtbanken.

Hoewel de mini-overeenkomst een belangrijke stap vormt in de verdere evolutie naar een autonoom beheer, is het nog geen beheersovereenkomst in de zin van artikel 185/9 van het Gerechtelijk Wetboek. Dat voorziet in een beheersovereenkomst als onderdeel van het autonoom beheer.

Hetzelfde geldt voor dit werkingsverslag: het College legt op eigen initiatief verantwoording af over zijn werking en kiest er vanaf zijn derde mandaat voor om, naast het mandaatverslag, jaarlijks een werkingsverslag te publiceren. De synthese van de werkingsverslagen van de directiecomités werd voor het eerst geïntegreerd in het werkingsverslag van het College en zijn steundienst. Er is dus nog maar één nationaal werkingsverslag van de hoven en rechtbanken.

Met dit verslag leggen de hoven en rechtbanken, het College en zijn steundienst op transparante wijze verantwoording af over hun werking. Het bundelt de belangrijkste realisaties, ontwikkelingen en uitdagingen van het afgelopen werkingsjaar in één geïntegreerd nationaal overzicht.

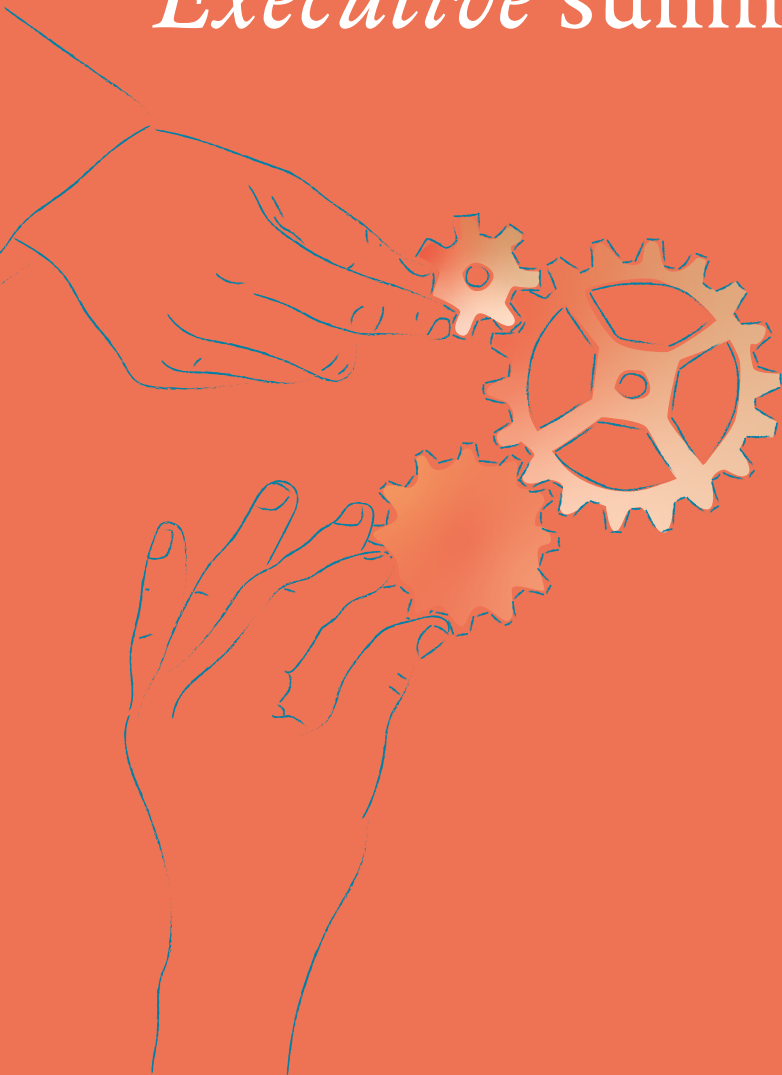
Dit eerste jaarlijkse nationale werkingsverslag vormt een nieuwe stap naar een transparanter, professioneler en meer verantwoord beheer van de hoven en rechtbanken.

Wij wensen u veel plezier bij het lezen.

¹ <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/publicaties/strategische-positionering-van-het-college-van-de-hoven-en-rechtbanken-horizon-2030>

Executive summary

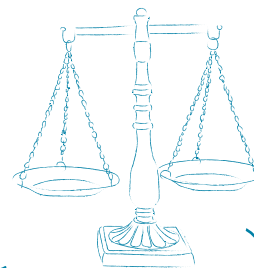
2025 was een belangrijk overgangsjaar voor de hoven en rechtbanken. Nieuwe mandaten en beleidsplannen legden de basis voor de periode van 2025 tot 2029.

Tegen deze achtergrond werd verder gewerkt aan een onafhankelijke, performante en transparante rechterlijke organisatie. Er ging in de eerste plaats aandacht naar de uitbreiding van de personeelsmiddelen, de verdere digitalisering en de professionalisering van de communicatie.

De hoven en rechtbanken vervulden tegelijkertijd hun maatschappelijke opdracht en behandelden opnieuw ongeveer één miljoen gerechtelijke dossiers. Er werd verder geïnvesteerd in kwaliteit, organisatieontwikkeling en professioneel beheer.

Zo werd 2025 vooral het jaar van de beleidsvorming en de voorbereiding op de verdere modernisering en verzelfstandiging van de rechterlijke organisatie.

2025 in cijfers

I. Resultaten: Efficiëntie, tijdigheid en kwaliteit

± 1 miljoen

Afgehandelde zaken

± 3 000

Meer afgehandelde zaken dan nieuwe zaken

± 600 000

Hangende zaken

± 1 jaar

Gemiddelde doorlooptijd

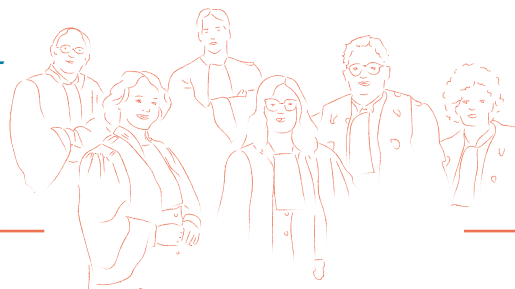
± 400

Kwaliteitsprojecten

Top 3 thema's:

1. HRM
2. Communicatie
3. Procesbeheer

2. Personeel & organisatie

5 788

VTE

€ 582,815

Miljoen personeelsbudget

Effectieve bezettingsgraad

10%

Capaciteitstekort (bij vergelijking wettelijk kader en effectieve bezettingsgraad)

± 8%

Absenteïsmepercentage (wat hoger ligt in vergelijking met andere organisaties)

3. Werkings- & investeringsbudgetten

€ 3,75

Miljoen werkbudget

± 60 000

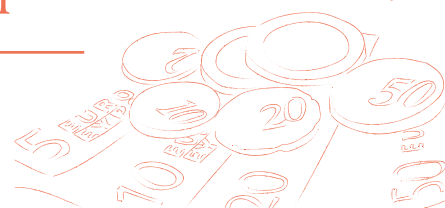
Bestellingen verwerkt

Meer objectieve en transparante budgetverdeling

Investeringskosten

1. Vraag naar meer zeggenschap en meer budget
2. Grotere invloed op beslissingen

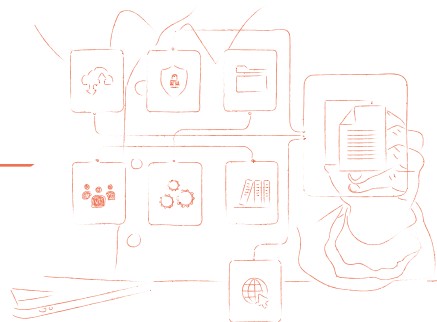

4. ICT

Verdere uitbouw
digitaal dossier

Digitale
ontsluiting
rechtspraak

Verkenning
mogelijkheden
innovatie
(gebruik AI)

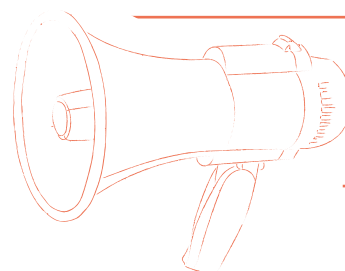
5. Communicatie

151
Video's

211
Interviews
& podcasts

255
Persberichten

719
Berichten op
social media

6. Gebouwen

211
Gebouwen

126
Locaties verspreid
over België

7. Ondersteuning van het college & de steundienst

12
Leden
college

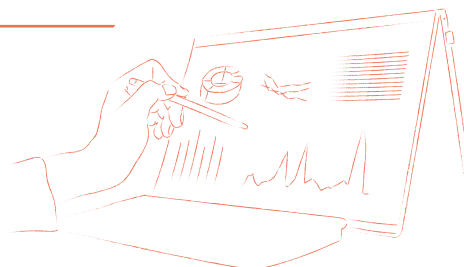
31
Vergaderingen
doorgegaan

± 90
VTE van de
steundienst

Opmaak
beleidsplan
2025-2029

125
Projecten &
processen

Start 3^e
poging voor
**autonoom
beheer**

Output (Resultaten)

Input (Middelen
& ondersteuning)

Inleiding

De positie van de hoven en rechtbanken in de rechtsstaat, een herinnering aan enkele basisprincipes:

België is een *democratische rechtsstaat* waarin de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht elk een eigen grondwettelijke opdracht vervullen.

De **rechterlijke macht** kent drie pijlers: de entiteit Cassatie (die het Hof van Cassatie en het parket bij het Hof van Cassatie omvat), de hoven en rechtbanken en het Openbaar Ministerie.

Binnen deze scheiding der machten **spreeken de hoven en rechtbanken** onafhankelijk, onpartijdig en professioneel recht. Ze waken over de toepassing van het recht en de bescherming van de rechtsstaat.

De hoven en rechtbanken worden ingedeeld in **zeven types rechtscolleges**:

- de hoven van beroep;
- de arbeidshoven;
- de rechtbanken van eerste aanleg;
- de ondernemingsrechtbanken;
- de arbeidsrechtbanken;
- de politierechtbanken;
- de vredegerichten.

Naast de onafhankelijkheid van de magistratuur groeit ook de aandacht voor een performant beheer van de rechterlijke organisatie.

} Daarom zijn de hoven en rechtbanken sinds de hervorming van 2014 verdeeld in **49 gerechtelijke entiteiten** (met uitzondering van de vrederechten en de politierechtbanken van het gerechtelijk arrondissement Brussel). Aan het hoofd van iedere entiteit staat een directiecomité, dat wordt voorgezeten door de magistraat-korpschef.

} Op nationaal niveau werden het **College van de hoven en rechtbanken en zijn steundienst** opgericht. Het College vervult een beheersondersteunende en coördinerende rol ten aanzien van de gerechtelijke entiteiten.

HET FUNCTIONEREN VAN DE HOVEN EN RECHTBANKEN

Om het functioneren van de hoven en rechtbanken te beoordelen, volstaat één cijfer of indicator niet. Zowel internationale als nationale evaluaties hanteren verschillende invalshoeken om de werking in kaart te brengen.

Bij internationale vergelijkingen, zoals het *EU Justice Scoreboard*, de CEPEJ-evaluaties en de *Rule of Law Reports* van de Europese Commissie, scoort België doorgaans goed omdat ons land de fundamentele waarden van de rechtsstaat, zoals de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, verdedigt.

Tegelijk wijzen **Europese benchmarkstudies**² erop dat er nog vooruitgang mogelijk is, onder meer inzake middelen, digitalisering en efficiëntie. Volgens verschillende Europese vergelijkingen situeert België zich voor meerdere indicatoren ongeveer op het niveau van de Europese mediaan. Vooral in vergelijking met een aantal Noord-Europese lidstaten kan ons land nog heel wat stappen voorwaarts zetten.

Ook in **België** krijgen we steeds beter zicht op het verbeteringspotentieel³.

Om de werking van de hoven en rechtbanken correct te beoordelen zijn dit de voornaamste indicatoren:

1. onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, vertrouwen van burgers en de ontwikkeling van het autonoom beheer om daaraan bij te dragen;
2. beschikbaarheid van de middelen (en digitalisering);
3. efficiëntie, tijdigheid en kwaliteit van het werk.

LEESWIJZER VOOR DIT JAARVERSLAG

De bovenstaande internationale beoordelingscriteria vormen geen doel op zich, maar bieden een referentiekader om de werking van de Belgische hoven en rechtbanken te analyseren. Ze vormen ook de rode draad doorheen dit nationaal werkingsverslag, dat ingaat op de belangrijkste factoren die het functioneren van de hoven en rechtbanken beïnvloeden en waarop de rechterlijke organisatie in meerdere of mindere mate kan inspelen.

In elk hoofdstuk beschrijven we achtereenvolgens:

1. de rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing;
2. de huidige stand van zaken;
3. de belangrijkste acties en realisaties in 2025;
4. de synthese.

² Bv. de 'Eurobarometer', het 'EU Justice Scoreboard', enz.

³ REKENHOF, Toegang tot Justitie: doorlooptijden van rechtszaken, Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Verslag goedgekeurd in algemene vergadering van het Rekenhof van 24 september 2025, Brussel, september 2025, https://www.ccrek.be/sites/default/files/Docs/2025_36_ToegangJustitieDoorlooptijden.pdf

Onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en vertrouwen van de burger. Naar een autonoom beheer.

Onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en vertrouwen van de burger. Naar een autonoom beheer.

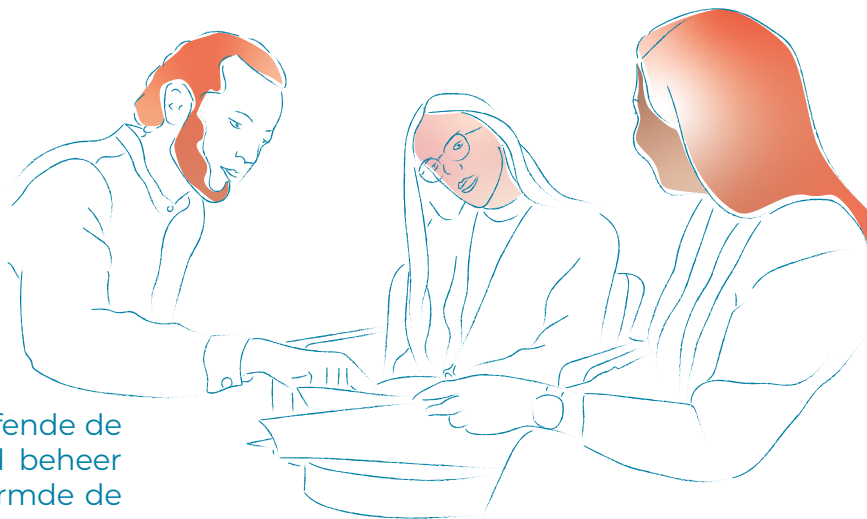
De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht is een fundamenteel beginsel van de rechtsstaat.

Het vertrouwen van de burger in justitie is daarbij een belangrijke graadmeter. De *Eurobarometer*, het *EU Justice Scoreboard* en de nationale *Justitiebarometer* geven weer hoe burgers en ondernemingen de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht percipiëren. De recentste cijfers bevestigen een overwegend positief beeld: ongeveer twee derde van de Belgische burgers en ondernemingen beoordeelt de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht als positief.

Wie van een onafhankelijke rechterlijke macht spreekt, veronderstelt niet alleen dat rechters onafhankelijk kunnen oordelen, maar ook dat de rechterlijke organisatie over voldoende financiële en organisatorische autonomie beschikt om haar opdrachten doeltreffend, professioneel en voorspelbaar uit te voeren.

De verdere evolutie naar *beheersautonomie* vormt daarom een belangrijke voorwaarde voor een moderne en toekomstgerichte rechterlijke organisatie.

1.1. Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

De wet van 18 februari 2014 betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie vormde de basis voor een model waarin de rechterlijke organisatie meer verantwoordelijkheid opneemt voor haar organisatie, middelen en werking.

Ruim twaalf jaar later is de verzelfstandiging nog niet volledig gerealiseerd: de rechterlijke organisatie bevindt zich nog steeds in een situatie van **co-beheer** omdat de noodzakelijke maatregelen om de wet uit te voeren niet werden genomen. Belangrijke bevoegdheden inzake beslissingen en beheer van middelen, personeel, gebouwen en ICT zijn nog steeds in handen van de uitvoerende macht en andere federale overheidsdiensten.

De evolutie naar meer beheersautonomie moet daarom worden beschouwd als een samenhangend verandertraject op deze drie domeinen.

MIDDELEN EN BEVOEGDHEDEN

De verantwoordelijkheid voor de middelen moet volledig aan de rechterlijke organisatie worden overgedragen. Er moet een nieuw financierings- en allocatiemodel komen, zodat middelen op een transparante en voorspelbare manier worden toegewezen in functie van de verantwoordelijkheden.

Parallel daarmee moet, van de FOD Justitie naar de rechterlijke organisatie, een consistente overdracht van bevoegdheden gebeuren inzake personeel en organisatie (P&O) en werkings- en investeringsmiddelen.

ORGANISATIEBEHEER LOKALE ONDERSTEUNING VOOR HET BEHEER

Bij de organisatie van het beheer van de hoven en rechtbanken wordt nagedacht over het aantal directiecomités en gerechtelijke entiteiten, hun rol, hun samenstelling en hun werking.

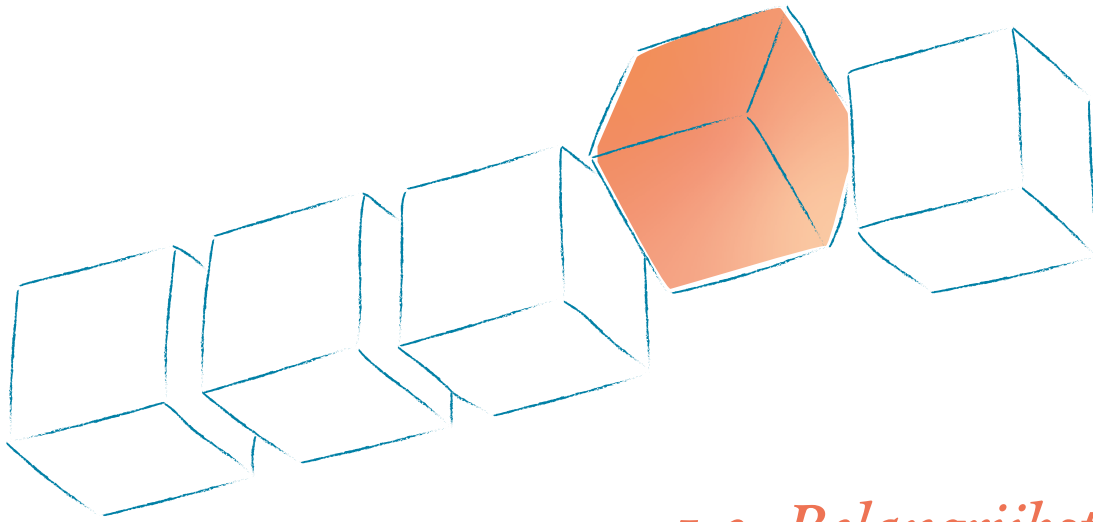
Daarnaast is het noodzakelijk het lokale beheer adequaat te ondersteunen zodat de gerechtelijke entiteiten hun beheersverantwoordelijkheid, onder meer inzake planning, personeel, financiën, organisatiebeheersing, gegevensanalyse en monitoring, op professionele wijze kunnen opnemen.

BEHEERSCYCLUS, AUDIT EN VERANTWOORDING

Meer autonomie veronderstelt ook meer verantwoording afleggen. De werkwijze om doelstellingen vast te leggen, middelen te mobiliseren, resultaten op te volgen en verantwoording af te leggen moet met andere woorden professioneel zijn.

Dat vereist een effectieve cyclus voor het beheer die gekoppeld wordt aan een interne en - op termijn - een externe audit, systematische opvolging van de resultaten en een duidelijke communicatiestrategie over de inzet van middelen en de gerealiseerde resultaten.

Men kan de planning van het beheer niet zien als een afzonderlijk instrument. Het vormt een essentieel onderdeel van het autonoom beheer: de planning is de link tussen de doelstellingen, middelen, uitvoering, resultaten en de verantwoording.

De bovenstaande drie terreinen zijn onderling verbonden: een volwaardig autonoom beheer vereist zowel voldoende middelen en bevoegdheden als voldoende organisatorische capaciteit om ze doelgericht in te zetten en zich daarover transparant te verantwoorden.

1.2. Stand van zaken

De verzelfstandiging van de rechterlijke organisatie is nog niet voltooid. De noodzakelijke koppeling tussen verantwoordelijkheid, bevoegdheid en middelen is nog niet volledig tot stand gebracht.

De drie pijlers van de rechterlijke organisatie – de zetel, het Openbaar Ministerie en de entiteit Cassatie – hebben reeds tweemaal (in 2020 en 2023) voorstellen voor een systeem van autonoom beheer aan de uitvoerende macht voorgelegd. Die initiatieven hebben nog niet geleid tot een volledige wettelijke en institutionele verankering. Volgens de beleidsplannen van 2025 vormt het voorontwerp van wet van 2023 daarbij een belangrijk referentiepunt.

Het College heeft de beheerscapaciteit van de rechterlijke organisatie wel geleidelijk aan versterkt, voor zover dat mogelijk was. Kort samengevat kan men dus stellen dat er een geleidelijke evolutie is naar meer beheersautonomie binnen een nog niet volledig gerealiseerd autonoom beheersmodel.

1.3. Belangrijkste acties en realisaties in 2025

In 2025 hebben de FOD Justitie en de beheersorganen van de rechterlijke organisatie, onder andere omwille van de overgang naar nieuwe mandaten binnen de regering, geen nieuwe structurele stappen gezet om het autonoom beheer wettelijk te verankeren. Het thema werd wel opnieuw nadrukkelijk op de agenda geplaatst voor 2026, onder meer in de mini-beheersovereenkomst van 29 januari 2026 tussen de minister van Justitie en het College van de hoven en rechtbanken.

1.4. Synthese

Het autonoom beheer werd nog niet volledig gerealiseerd. Binnen de bestaande institutionele context werden echter belangrijke grondslagen gelegd inzake beheer, planning, rapportering en ondersteuning van de gerechtelijke entiteiten.

De uitdaging voor de komende jaren bestaat erin die initiatieven uit te schrijven in officiële wettelijke teksten waarin bevoegdheden, middelen, uitvoering en verantwoording beter op elkaar aansluiten.

Middelen

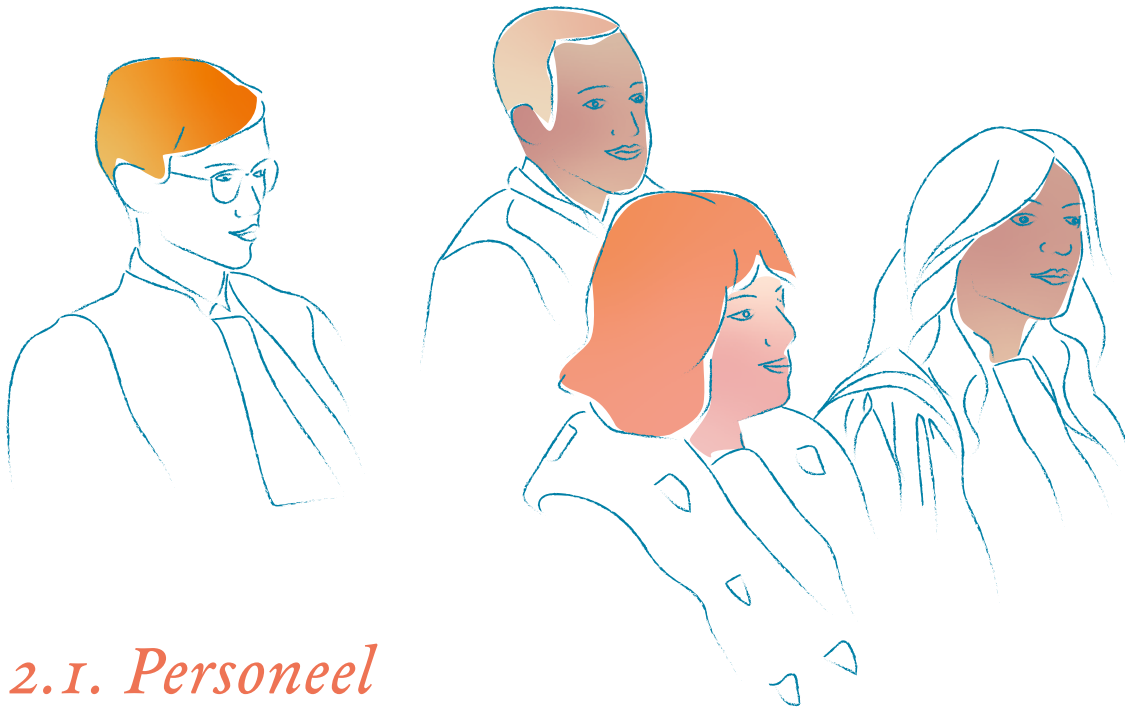

Centraal in het goed beheer van de hoven en rechtbanken staat een geobjectiveerde behoefte­raming en voldoende transparantie over de beschikbare middelen.

Sinds de hervorming van 2014 streeft het College van de hoven en rechtbanken ernaar meer betrokken te worden bij de onderhandelingen over verdeling en aanwending van de middelen.

Onder ‘middelen’ kunnen zes grote thema’s worden onderscheiden:

1. personeel en organisatie;
2. werkings- en investeringsbudgetten;
3. ICT;
4. gebouwen;
5. communicatie;
6. ondersteuning van het College en zijn steundienst.

2.1. Personeel & organisatie

2.1.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

Sinds 2023 is, op uitdrukkelijk verzoek van het College, het personeelsbudget van de zetel ingeschreven in een aparte begrotingssectie van de algemene uitgavenbegroting. Hierdoor bestaat er transparantie over het beschikbare personeelsbudget voor alle hoven en rechtbanken.

Dat budget wordt nog steeds beheerd door de minister van Justitie en de FOD Justitie. Via het Gemeenschappelijk Bureau P&O (GEBUCO P&O) heeft het College wel meer invloed verworven op de wijze waarop de middelen worden beheerd.

Binnen het huidige co-beheer tracht het College hoofdzakelijk:

- } de personeelsbehoeften te objectiveren;
- } advies te geven over de verdeling van de middelen;
- } voorstellen te formuleren inzake extra personeel;
- } te zorgen dat de beschikbare personeelskaders beter worden benut.

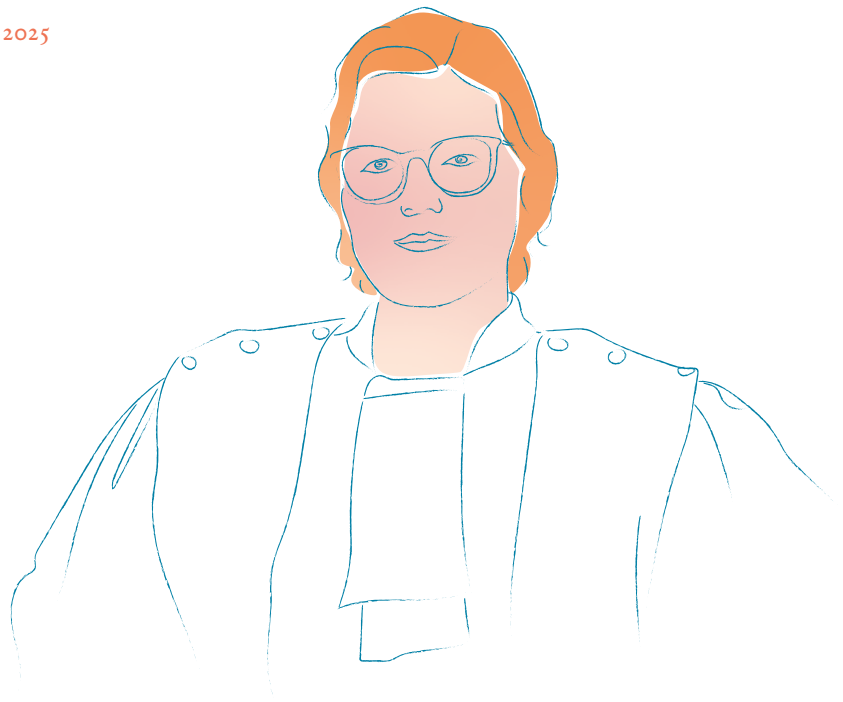
2.1.2 Stand van zaken

Tot op heden bestaat nog geen volledige transparantie over het personeelsbudget van de afzonderlijke gerechtelijke entiteiten.

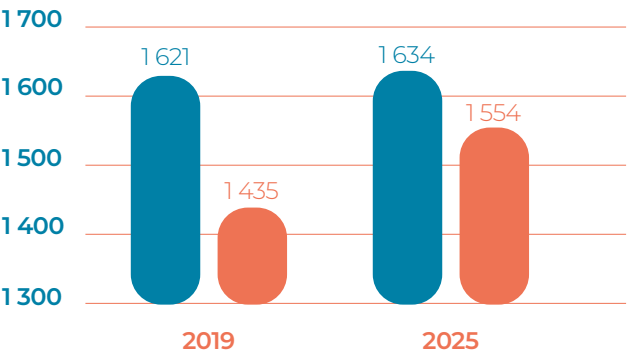
Om de personeelsbehoeften objectief in kaart te brengen werd een werklastmetings- en allocatiemodel ontwikkeld. Uit de resultaten van de werklastmeting van 2024 blijkt dat er bij de hoven en rechtbanken behoefte is aan meer personeel dan wettelijk voorzien.

Bovendien tonen onderstaande cijfers aan dat de wettelijke personeelskaders niet helemaal worden ingevuld. Globaal is het wettelijk kader van magistraten en gerechtspersoneel slechts voor 90% ingevuld.

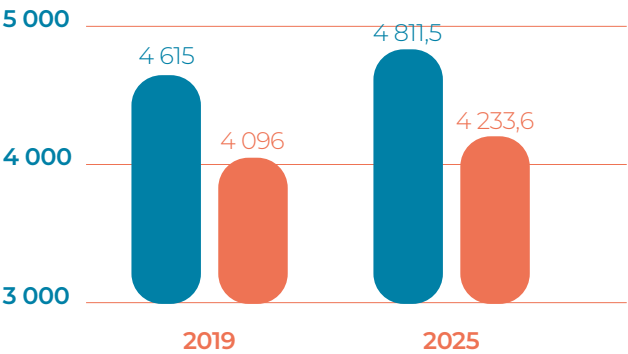
De effectieve bezettingsgraad ten opzichte van het wettelijk kader bedroeg in 2025 ongeveer 95% voor de magistraten en 88% voor het gerechtspersoneel.

Magistraten 2019-2025

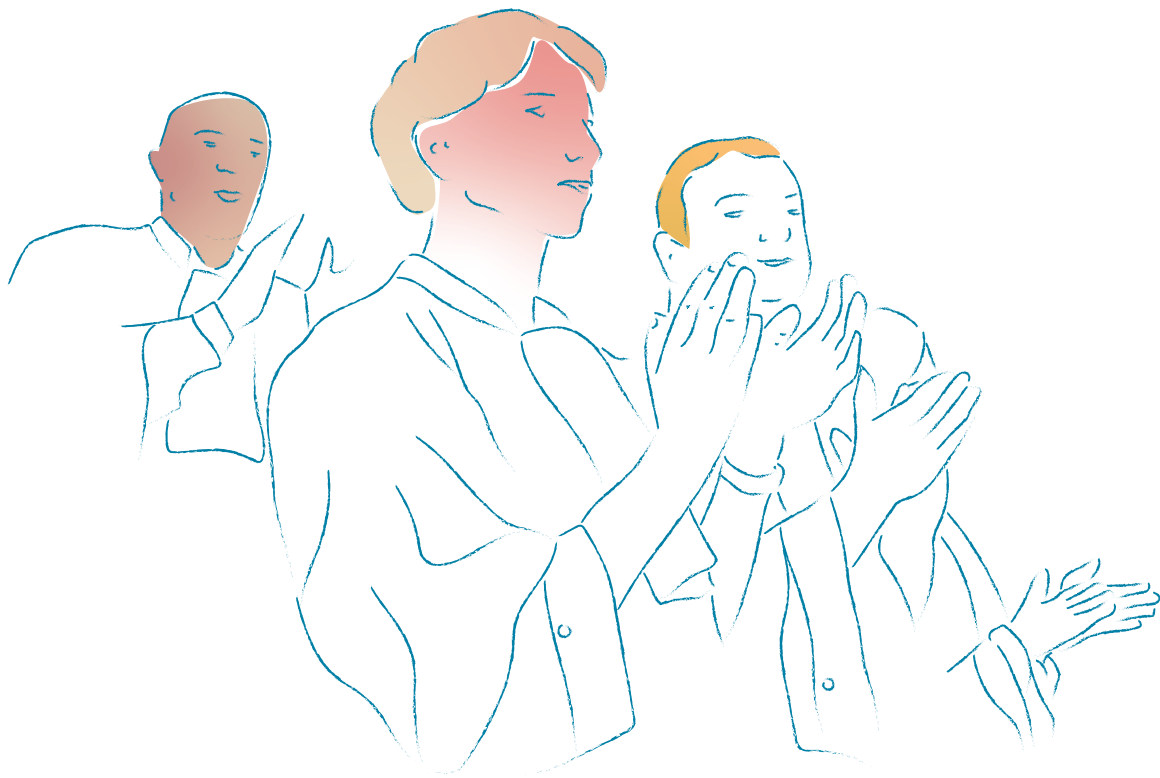
Gerechtspersoneel 2019-2025

	Magistraten		Gerechtspersoneel		Totaal (M+G)	
	2019	2025	2019	2025	2019	2025
Wettelijk kader	1 621	1 634	4 615	4 811	6 236	6 445
Effectief aantal	1 435	1 554	3 982	4 234	5 417	5 788
Bezettingsgraad (%)	89%	95%	86%	88%	87%	90%
Vershil in bezettingsgraad 2019-2025 (%)	+6%		+2%		+3%	

Daarbij komt dat de hoven en rechtbanken in 2025 te maken hebben gehad met een absenteïsmepercentage van 8%, wat hoger ligt in vergelijking met gemiddelden in andere (grote en federale) overheidsorganisaties.

In 2025 telden de hoven en rechtbanken ongeveer 5.788 personeelsleden, waarvan 1.554 magistraten en 4.234 griffiemedewerkers.

In de tabel hieronder ziet u het aantal magistraten en leden van het gerechtspersoneel per type gerechtelijke entiteit.

Het aantal personeelsleden per entiteit varieert sterk van ongeveer twintig tot ongeveer 440.

Entiteit	MAG		GP		Totaal in VTE		Totaal in %	
	# VTE kader MAG	# VTE effectief MAG	# VTE kader GP	# VTE effectief GP	Totaal # VTE kader	Totaal # VTE effectief	Totaal % kader	Totaal % effectief
Hoven van beroep	276	267	332	299,72	608	566,72	9,40%	10%
Arbeidshoven	51	51	141	122,68	192	173,68	3,00%	3%
REA (zonder SURB)	767	735	1855	1696,14	2622	2431,14	40,70%	42%
Arbeidsrechtbanken	147	129	540	469,38	687	598,38	10,70%	10%
Ondernemingsrechtbanken	120	116	484	415,59	604	531,59	9,40%	9%
Vrederegerechten en politierechtbanken	273	256	1 459,5	1 230,1	1 732,5	1 486,1	26,90%	25,70%
Totaal	1 634	1 554	4 811,5	4 233,61	6 445,5	5 787,61	100%	100%

2.1.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

In 2025 werd een nieuwe werklasmeting opgestart voor zowel magistraten als gerechtspersoneel. De definitieve resultaten worden verwacht tegen eind 2028.

Omdat algemene uitbreidingen van de personeelskaders budgettair moeilijk haalbaar bleken, werden verschillende initiatieven genomen om de entiteiten die er het meest nood aan hebben als eerste te versterken:

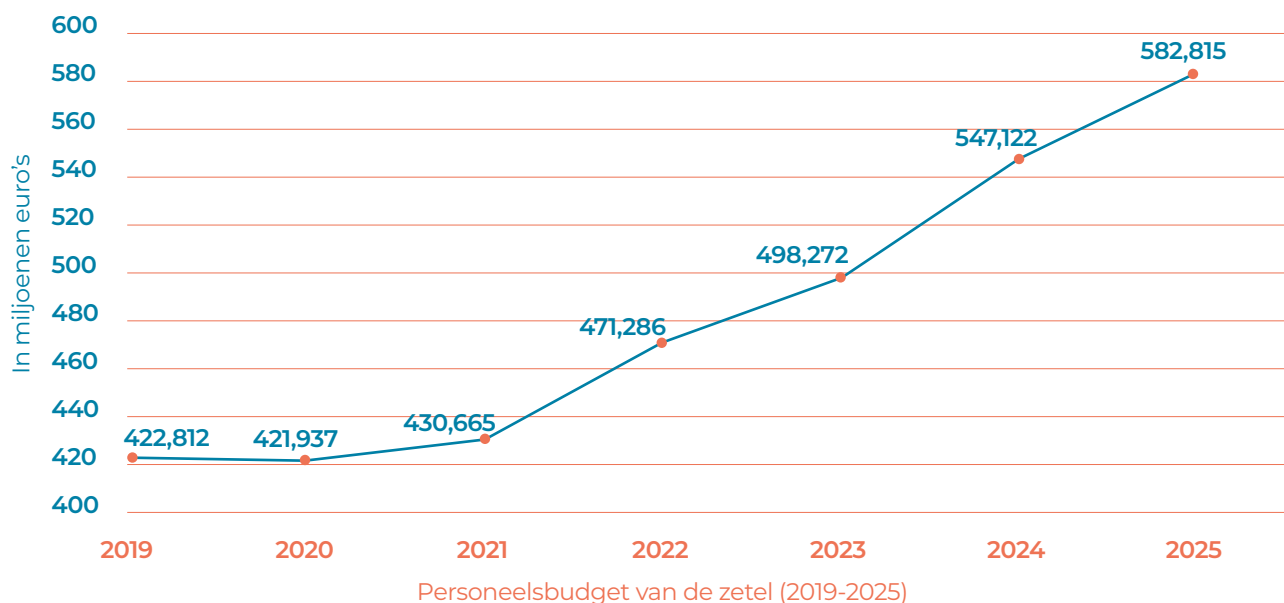
- } Het *Hefboomplan voor Justitie* werd opgesteld.
- } Er werden maatregelen genomen om talent aan te trekken en te behouden.
- } Er werd een re-integratietraject voor langdurig zieken uitgewerkt.
- } Er werd onderzoek gedaan naar flexibele personeelskaders.
- } Er werden nieuwe vacatureplannen ontwikkeld.

- } Men drong erop aan om vaker en meer nieuwe vacatures uit te schrijven.
- } Het proces voor de rekrutering werd vereenvoudigd zodat het minder tijd kost.
- } Er werd een haalbaarheidsstudie gevoerd naar vervangingsovereenkomsten voor personeel.
- } Er werd bekeken of het haalbaar is om personeel aan te werven via het OCMW (artikel 60).

Het personeelsbudget van de zetel steeg in 2025 tot 582.815 miljoen euro, wat neerkomt op een stijging van ongeveer 35 miljoen euro ten opzichte van 2024. Dat werd mogelijk gemaakt dankzij het College, dat gemotiveerde aanvragen indiende via zogenaamde 'begrotingsfiches'.

Er konden onder andere 54 digitale experts worden aangesteld om de hoven en rechtbanken ondersteuning te bieden bij de digitalisering. Verder werd het beheer van het schoonmaakpersoneel expliciet opgenomen in het personeelsbudget van de zetel.

Naast de acties om het personeel uit te breiden, werden in 2025 ook diverse beleidsvoorbereidende trajecten opgestart inzake organisatie, welzijn, tucht en de-ontologie.

2.1.4 Synthese

Wat hebben die inspanningen concreet opgeleverd?

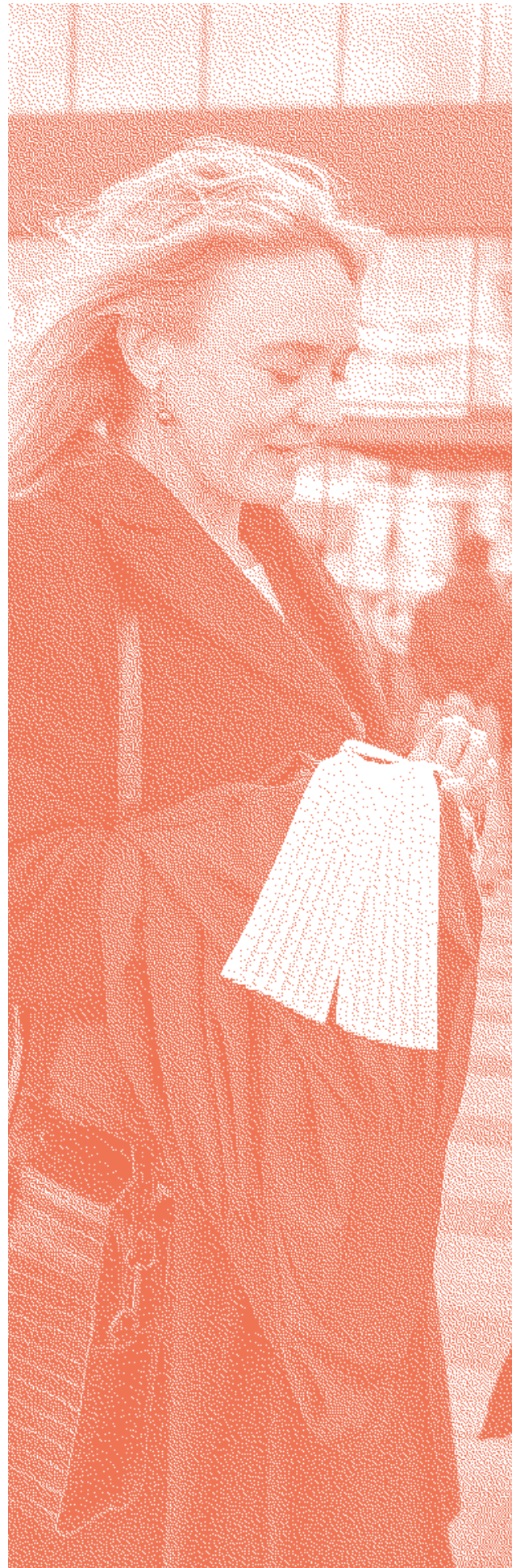
In 2025 beschikten de hoven en rechtbanken over een personeelsbudget van 582.815 miljoen euro.

Hoewel het wettelijk personeelskader tussen 2019 en 2025 slechts in beperkte mate werd aangepast, steeg de effectieve bezettingsgraad bij de magistraten en het gerechtspersoneel globaal met 3%.

Dat wijst erop dat de beschikbare kaders beter werden ingevuld en dat de operationele personeelscapaciteit werden versterkt.

Die positieve ontwikkeling verdient evenwel enige nuance: de budgettaire groei in 2025 weerspiegelt slechts gedeeltelijken structurele uitbreiding van de personeelsmiddelen, aangezien een deel ervan voortvloeit uit interne verschuivingen van bestaande kredieten. Bovendien zien de vooruitzichten voor de periode 2026-2030 er op budgettair vlak minder rooskleurig uit. Het ziet ernaar uit dat een aanzienlijk deel van de beschikbare middelen zal gaan naar de gevolgen van de hervorming van de pensioenen en de patronale bijdragen. Ondanks de aangekondigde investeringen zal er dus veel minder ruimte zijn voor bijkomend personeel.

Tegelijkertijd werd de voorbije jaren enorme vooruitgang geboekt: er kwam meer transparantie wat betreft het personeelsbudget en de behoefte aan personeel werd geobjectiveerd. De werklasmetingen bieden daarvoor steeds meer een onderbouwde basis. De resultaten tonen echter ook aan dat de huidige personeelscapaciteit nog steeds onvoldoende aansluit bij de reële behoeften van de hoven en rechtbanken. Het blijft dan ook cruciaal om nieuwe werklasmetingen uit te voeren en meer flexibele personeelskaders te ontwikkelen. Op die manier kan men de beschikbare middelen beter inzetten in functie van de werkelijke noden van de rechtspraak.

2.2. *De werkings- en investeringsbudgetten*

2.2.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

Het grootste deel van de werkings- en investeringsmiddelen wordt beheerd door de FOD Justitie. De rechterlijke organisatie beschikt slechts gedeeltelijk over operationele beheersbevoegdheden.

In 2025 werd een totaal jaarlijks budget van plusminus 3,75 miljoen euro besteed aan *werkingskosten*.

Dit vertegenwoordigt zelfs geen 0,3% van de voorziene werkings- en investeringskosten van de hoven en rechtbanken. Het totale budget voor dat deel van de werkingskosten is ingeschreven in een aparte sectie van de begrotingswetgeving. Zo is duidelijk welk aandeel van de werkingskosten precies voor de zetel is. Het College heeft via zijn steundienst rechtstreeks invloed op het beheer van de virtuele enveloppen voor de werkingsmiddelen van de directiecomités.

Deze werkingskosten, beheerd door de steundienst ten behoeve van de directiecomités, vormen een essentieel budget voor de goede dagelijkse werking van de hoven en rechtbanken. Zij maken het onder meer mogelijk om kantoorbenodigdheden, boeken, inbindwerken, snacks en dranken, alsook bepaalde welzijnsinitiatieven, institutionele evenementen en representatiekosten te financieren.

Ondanks de beperkte middelen worden deze kredieten op een zorgvuldige en verantwoordelijke manier beheerd. Zij bieden de directiecomités de nodige flexibiliteit om in te spelen op concrete operationele behoeften op het terrein, met waarborging van de naleving van de begrotingsregels en de principes van een goed beheer van publieke middelen.

Voor de **investeringsmiddelen** beperkt de invloed van het College zich hoofdzakelijk tot overleg, advisering en behoeftebevraging. Alle investeringskosten van de hoven en rechtbanken worden beheerd door de FOD Justitie:

- } Het ICT-budget voor de hele FOD Justitie dat door het Team ICT werd beheerd, bedroeg in 2025 zo'n tachtig miljoen euro. Het is onduidelijk welk deel daarvan specifiek naar de rechterlijke orde of de zetel gaat.
- } Het Team Support van de FOD Justitie beheert jaarlijks een bedrag van ongeveer 171 miljoen euro voor overige investeringen (die niet onder ICT vallen)⁴. Daarvan wordt jaarlijks ongeveer één derde uitgegeven aan gerechtskosten en twee derde aan andere investeringskosten (die niet onder ICT vallen). Er is ieder jaar een tekort van ongeveer 48 miljoen euro.

In 2025 werd bij de regeringsonderhandelingen afgesproken dat er een éénmalig extra budget komt van 89 miljoen euro voor de investeringskosten van justitie (waarvan een deel naar de penitentiaire instellingen moet gaan). Er is voorzien dat plusminus 6% zal worden toegewezen aan de hoven en rechtbanken. In 2026 zal pas echt duidelijk worden hoeveel zal toegewezen worden aan de hoven en rechtbanken.

2.2.2 Stand van zaken

Het operationeel beheer van de werkmiddelen verloopt deels via de FEDCOM, deels via de gecentraliseerde aankoopdienst bij de steundienst van het College. Het gaat hoofdzakelijk om virtuele enveloppen (kleine uitgaven, representatie- en griffiekosten) van directiecomités.

In 2025 bedroeg dat budget ongeveer 3,75 miljoen euro. Er worden jaarlijks ongeveer 60.000 bestellingen verwerkt. Over de termijn waarbinnen de aankoopdienst de aanvragen verwerkt, heerst in het algemeen tevredenheid.

De investeringsbudgetten blijven quasi totaal onder beheer van de FOD Justitie:

- } het Team ICT staat in voor ICT-investeringen;
- } het Team Support is verantwoordelijk voor alle overige investeringen.

Het is nog steeds onvoldoende duidelijk welk deel van het ICT-budget effectief naar de rechterlijke organisatie gaat. Ook voor de overige investeringen blijven de beschikbare middelen ontoereikend als men ze met de vastgestelde behoeften vergelijkt.

⁴ Tools die bedoeld zijn om langer dan een jaar te worden gebruikt in het dagelijkse werkproces (pc, laptop, printers, scanner, vertaalapplicatie, etc.)

© Hilde De Windt

2.2.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

In 2025 werden de werkingsmiddelen verder geobjectiveerd. De vroegere verdeelsleutels werden vervangen door verdeelmechanismen op basis van:

- } de omvang van de gerechtelijke entiteiten;
- } objectieve parameters verbonden met het type activiteiten;
- } de doelstellingen van de beheersplannen.

Het project loopt verder, maar in het aankoopproces en de budgetverdeling werden al zaken verbeterd. De steundienst heeft een steeds grotere rol opgenomen bij het beheer van de werkingsmiddelen. Sommige taken worden nog steeds door de diensten van de FOD Justitie uitgevoerd, maar de steundienst van het College wil die ook overnemen. Zo kan het proces voor bestellingen nog beter afgestemd worden op de noden van de directiecomités van de gerechtelijke entiteiten.

Daarnaast bleef het College aandringen op meer transparantie over de investeringsmiddelen en vroeg het opnieuw om de rechterlijke organisatie meer te betrekken bij besprekingen om de prioriteiten te bepalen voor investeringsprojecten.

2.2.4 Synthese

Voor de werkingsmiddelen werd in 2025 een doorbraak gerealiseerd door de budgetten objectiever en transparanter te verdelen. Voor de investeringsmiddelen blijft de invloed van de rechterlijke organisatie echter beperkt en blijft er nood aan meer transparantie, meer inspraak en bijkomende middelen.

2.3. ICT

2.3.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

Het Team ICT van de FOD Justitie is verantwoordelijk voor de ICT-infrastructuur, de applicaties, de veiligheid en het ICT-materiaal. Ook de grote digitaliseringsprojecten worden centraal aangestuurd door de FOD Justitie. Het is de bedoeling dat de dossiers van bij het begin volledig digitaal worden opgemaakt, met een uniform systeem worden verwerkt (de digitale rechtbank) en toegankelijk zijn op een platform voor de rechtbank en de externe actoren.

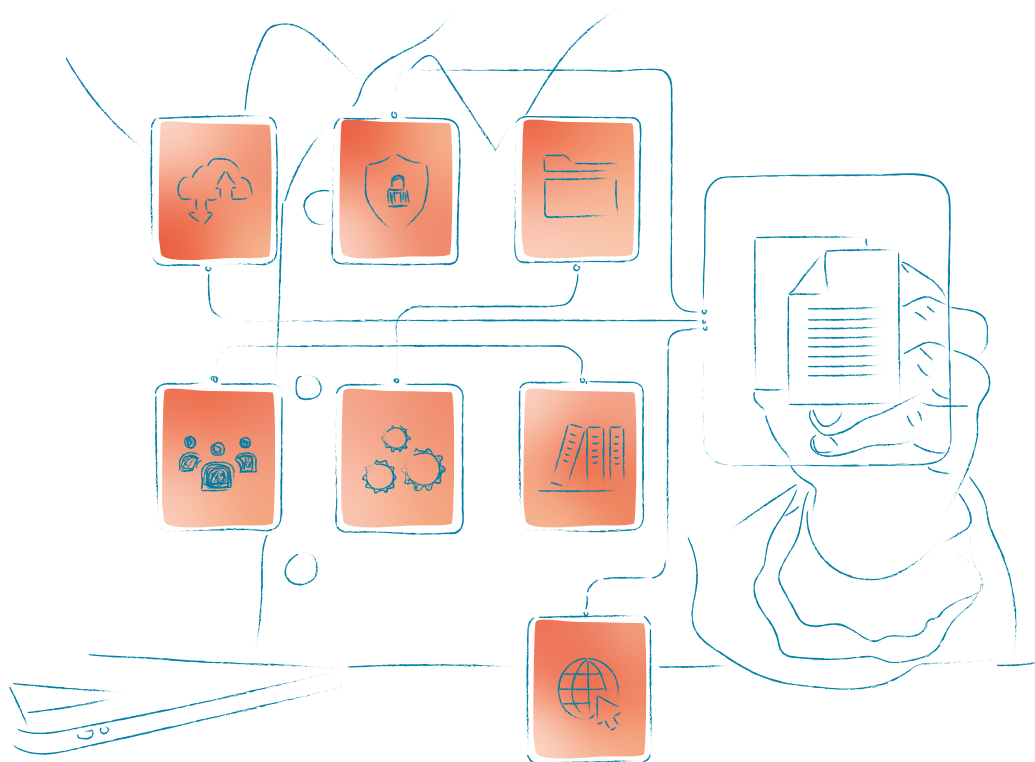
De rechterlijke organisatie is niet zelf bevoegd voor het ICT-beheer. Het College en vertegenwoordigers van de gerechtelijke entiteiten worden wel actief betrokken bij overlegstructuren, werkgroepen en governance-organen om ervoor te zorgen dat de digitalisering afgestemd blijft op de behoeften van het terrein en dat de rechterlijke orde minder afhankelijk wordt van externe partners. Dat is nog steeds een echte uitdaging.

2.3.2 Stand van zaken

De digitalisering van justitie bevindt zich in een fase van verdere consolidatie. De belangrijkste ambitie bestaat erin een geïntegreerd digitaal ecosysteem uit te bouwen waarin digitaal dossierbeheer, digitale consultatie en digitale publicatie op elkaar aansluiten.

Dit blijven belangrijke aandachtspunten:

- } governance;
- } capaciteit;
- } budgettaire middelen;
- } ondersteuning van eindgebruikers.

2.3.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

VERDERE UITBOUW VAN HET DIGITAAL ECOSYSTEEM

In 2025 werd de digitalisering van de rechterlijke orde verdergezet. De uitbouw van een coherent en geïntegreerd digitaal ecosysteem stond daarbij centraal. De focus lag op meer samenhang tussen de verschillende kernapplicaties, met name JustCase, JustView en JustJudgement, en op een betere toegankelijkheid van gerechtelijke informatie voor zowel interne als externe gebruikers.

Die ontwikkelingen passen binnen een bredere evolutie waarbij justitie streeft naar een efficiëntere, transparantere en gebruiksvriendelijkere werking, ondersteund door digitale technologieën.

JUSTCASE: CONSOLIDATIE VAN HET DOSSIERBEHEER

JustCase SURTAP werd in 2025 verder uitgerold als het centrale dossierbeheerssysteem binnen justitie. De ingebruikname van het systeem door de verschillende rechtbanken van eerste aanleg vormde een belangrijke mijlpaal in de modernisering van het dossierbeheer. Het liep niet van een leien dakje, maar men is zich nu wel meer bewust van de impact en complexiteit van de digitalisering.

Men verfijnde verder de functionaliteiten, integreerde werkprocessen, automatiseerde taken en maakte de applicaties gebruiksvriendelijker.

Bij de invoering van JustCase SURTAP werd men met heel wat organisatorische uitdagingen geconfronteerd, onder meer op het vlak van opleiding en communicatie. Het blijkt noodzakelijk om de uitrol van JustCase in de toekomst gefaseerd en onder begeleiding uit te voeren.

JUSTVIEW: VERDERE ONTWIKKELING VAN HET GEDEELDE NATIONALE DIGITALE DOSSIER

Parallel aan de uitrol van JustCase werd JustView verder ontwikkeld. Met JustView kan men de gerechtelijke stukken in het nationale digitale dossier digitaal raadplegen. De applicatie vormt een essentiële bouwsteen voor de digitalisering van de gerechtelijke werking.

In 2025 trachtte men vooral om de link tussen JustView en de verschillende dossierbeheerssystemen te verbeteren. Het systeem werd verder uitgebreid via regelmatige opleveringen. Er werden voorbereidingen getroffen om extra functionaliteiten toe te voegen, bijvoorbeeld voor betekeningen en voor uitgebreidere mogelijkheden om documenten te raadplegen.

Er werd een fundamentele keuze gemaakt: men gaat uit van één gedeeld digitaal dossier dat toegankelijk is voor alle actoren binnen de rechterlijke orde.

TOEGANG TOT INFORMATIE: VOORBEREIDING VAN JUSTCONSULT

Eén van de prioriteiten van 2025 bestond erin de gerechtelijke informatie toegankelijker te maken. Dankzij de applicatie JustConsult, die in de loop van 2025 verder ontwikkeld werd, zullen externe gebruikers zoals burgers, advocaten en andere partners toegang krijgen tot het digitale dossier. Dat project vormt dus een belangrijke hefboom voor meer transparantie en toegankelijkheid binnen justitie. De FOD Justitie bepaalt welk budget ervoor beschikbaar is en wat de organisatorische randvoorwaarden zijn. Het College ontving daarover onvoldoende informatie. De oplevering van JustConsult is voorzien voor eind 2026.

JUSTJUDGMENT: VOORBEREIDING VAN DE DIGITALE ONTSLUITING VAN DE RECHTSPRAAK

JustJudgment staat voor de databank voor vonnissen en arresten. In 2025 werd dat project verdergezet. Het doel bestaat erin gerechtelijke beslissingen op een gestructureerde en toegankelijke wijze digitaal te ontsluiten.

Binnen de bredere gerechtelijke architectuur wordt JustJudgment gezien als de schakel voor de publicatie van de rechtspraak naast de systemen voor dossierbeheer en de applicatie JustView (opslag in het digitaal dossier).

INNOVATIE EN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE

In 2025 werd eveneens verder ingezet op innovatie, onder meer via de ontwikkeling van toepassingen op basis van artificiële intelligentie. Projecten zoals JustSummary en JustMask werden verder voorbereid om respectievelijk vonnissen automatisch te laten samenvatten en te anonimiseren. Daarnaast werd de voorbereiding opgestart van een governancekader voor het gebruik van artificiële intelligentie binnen justitie, met bijzondere aandacht voor juridische, ethische en privacyaspecten.

GOVERNANCE EN UITDAGINGEN

De voortschrijdende digitalisering bracht ook een aantal structurele uitdagingen met zich mee. Verschillende projecten gaan over naar een operationele fase, terwijl verdere ontwikkelingen noodzakelijk blijven. In het licht daarvan werd het belang benadrukt van een duidelijk governancekader voor de opvolging, prioritering en besluitvorming rond die projecten. Daarnaast ging er aandacht naar capaciteit en middelen voor de uitvoering van de geplande ontwikkelingen, evenals de noodzaak om de verschillende projecten op elkaar af te stemmen en coherentie te garanderen.

2.3.4 Synthese

Het jaar 2025 kan worden beschouwd als de periode waarin de digitaliseringsinitiatieven binnen justitie verder werden geconsolideerd en geïntegreerd.

De fundamenteën van het digitale ecosysteem werden gelegd en verder uitgebouwd, met een duidelijke focus op de samenwerking tussen systemen, toegankelijkheid van informatie en de ondersteuning van de gerechtelijke werking.

Tegelijk blijven een doordachte governance en voldoende middelen essentieel om de digitale omgeving verder tot stand te brengen, en moet er voldoende aandacht zijn voor de noden van de eindgebruikers.

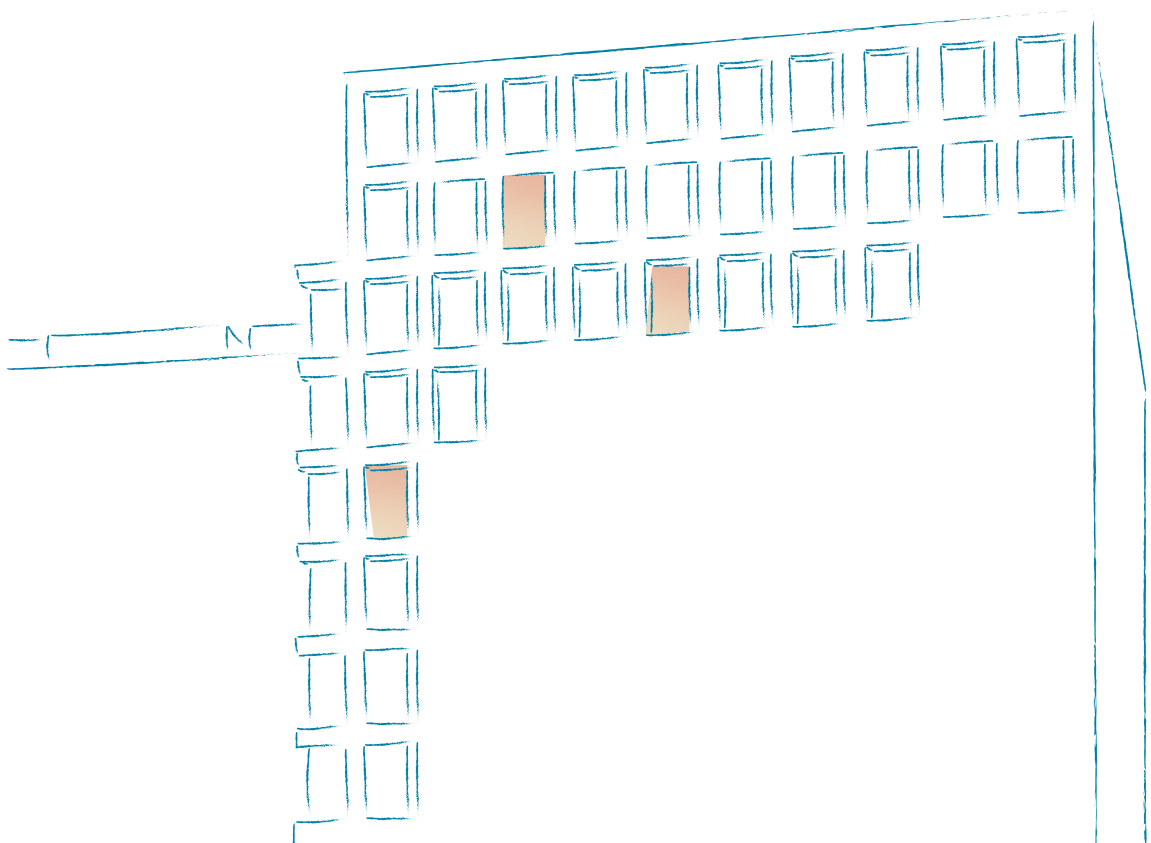
2.4. Gebouwen

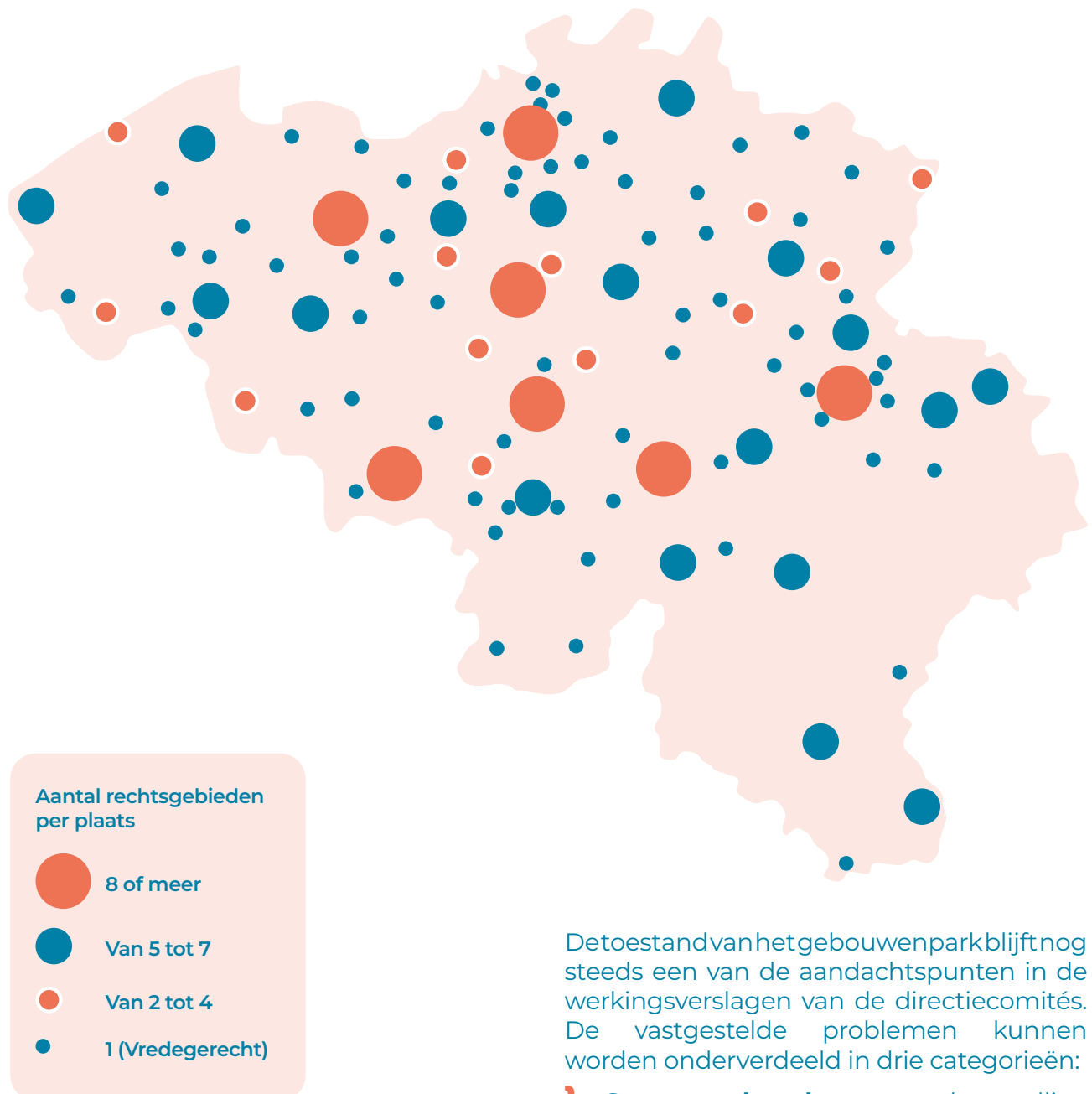
2.4.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

De huidige wet bepaalt dat het beheer van de lokalen en gebouwen niet onder de rechterlijke organisatie, maar onder de FOD Justitie (Team Support, dienst Building & Facilities) valt. De hoven en rechtbanken zijn in dit domein gebruikers van de gebouwen en beschikken slechts over beperkte rechtstreekse beheersbevoegdheden. Het College en de directiecomités kunnen behoeften doorgeven, prioriteiten voorstellen en deelnemen aan overleg, maar ze beslissen niet zelf over investeringen, onderhoud of renovaties.

2.4.2 Stand van zaken

De rechterlijke organisatie beschikte in 2025 over 211 gebouwen, die verspreid zijn over 126 locaties. In 94 steden is één enkel vredegerecht gevestigd, terwijl in de overige 32 steden meerdere gerechtsgebouwen gevestigd zijn.

De toestand van het gebouwenpark blijft nog steeds een van de aandachtspunten in de werkingsverslagen van de directiecomités. De vastgestelde problemen kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- Staat van de gebouwen:** achterstallig onderhoud, gebrekkige herstellingen, onaangepaste of verouderde lokalen, tekort aan parkeerplaatsen en moeizame samenwerking bij technische interventies.
- Welzijn:** problemen met het regelen van de temperatuur, vocht- en schimmelvorming, veiligheidsproblemen, geen evacuatieoefeningen en onvoldoende aangepaste werkomstandigheden.
- Onthaal van de burgers:** beperkte toegankelijkheid voor personen met een beperkte mobiliteit, onvoldoende onthaalvoorzieningen en geen personeel voor het onthaal in kleinere gebouwen.

2.4.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

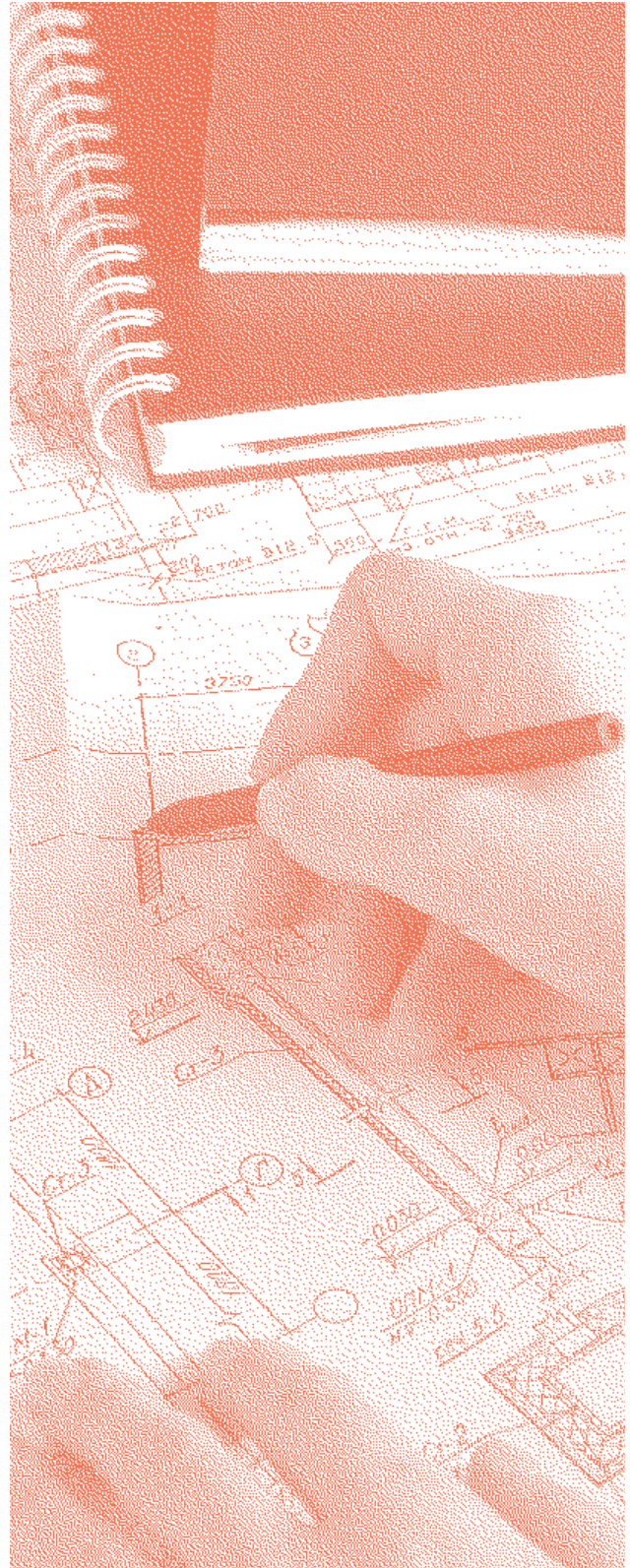
De toestand van het gebouwenpark wordt zowel in het regeerakkoord 2025-2029 als in het *Hefboomplan* van de minister van Justitie als prioritair bestempeld. Men wil inzetten op brandveiligheid, fysieke beveiliging, renovatieprojecten, onderhoud van de infrastructuur en territoriale rationalisatie van het gebouwenbestand.

In 2025 werden de voorbereidende werkzaamheden voor het project *Let's Build* afgerond. Vanaf 2026 wordt dat project operationeel uitgerold.

De hoven en rechtbanken, het College en zijn steundienst nemen deel aan dit traject en brengen de behoeften van het terrein onder de aandacht.

2.4.4 Synthese

De gerechtelijke infrastructuur blijft een belangrijk aandachtspunt voor vrijwel alle gerechtelijke entiteiten. De rechterlijke organisatie heeft nog steeds slechts een beperkte invloed op het gebouwenbeheer. Toch is het positief dat de problematiek inmiddels expliciet werd opgenomen in het regeerakkoord 2025-2029 en het *Hefboomplan*. De komende jaren zal blijken in welke mate de beleidsintenties vertaald worden in concrete verbeteringen op het terrein.

2.5. *Communicatie en informatiemanagement*

2.5.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

Communicatie valt grotendeels onder de autonome verantwoordelijkheid van de hoven en rechtbanken. Anders dan bij het gebouwen- of ICT-beheer kunnen het College, zijn steundienst en de gerechtelijke entiteiten op het vlak van interne en externe communicatie zelf initiatieven nemen. Daarbij vervult het College, dat daarvoor weliswaar over beperkte middelen beschikt, een coördinerende en ondersteunende rol. Het helpt de gerechtelijke entiteiten professioneler en actiever te communiceren.

2.5.2 Stand van zaken

Als overheidsinstantie moeten de hoven en rechtbanken transparant over hun werking communiceren. Het vertrouwen van burgers in justitie wordt immers mede beïnvloed door de mate waarin ze inzicht krijgen in hoe de rechterlijke organisatie functioneert.

Wat de interne communicatie betreft, zijn professionele applicaties zoals Outlook, Teams (voor e-mails, nieuwsbrieven, dienstnota's en informatiesessies) en gedeelde servers ondertussen algemeen ingeburgerd binnen de gerechtelijke entiteiten. Digitale platformen zoals Iudexnet en SharePoint worden minder frequent gebruikt.

De rechterlijke organisatie beschikt vandaag over een netwerk van persmagistraten, persattachés, communicatieverantwoordelijken en woordvoerders, dat beter gecoördineerde externe communicatie met media en burgers mogelijk maakt.

Verder werd in 2025 gefocust op informatiemanagement en gegevensbescherming, onder meer om de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) na te leven. De steundienst van het College biedt ondersteuning aan de directiecomités en garandeert een geharmoniseerde aanpak. Er wordt ook gewerkt aan een nationaal actieplan en protocollen tussen de zetel en de stakeholders.

2.5.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

INTERNE COMMUNICATIE

In 2025 stimuleerde het College het gebruik van Iudexnet en SharePoint als interne communicatie- en samenwerkingsplatformen. Tijdens de zeven nationale infosessies voor alle directiecomités kwam een reeks uiteenlopende thema's rond beheer aan bod: communicatie, werkingsbudgetten, digitalisering, GDPR, personeelsbeleid en strategische prioriteiten. Men besprak de gegevensbescherming en de geharmoniseerde aanpak, de ondersteuning voor de directiecomités in dat domein en de ontwikkeling van nationale actieplannen en protocollen.

EXTERNE COMMUNICATIE

Onder impuls van de woordvoerder van het College, de communicatiedienst van de steundienst en de vijf persattachés werd de externe communicatie verder uitgebouwd.

In 2025 werden onder meer:

- } 151 korte video's geproduceerd over de rol en opdrachten van de hoven en rechtbanken;
- } 211 interviews en podcasts gerealiseerd;
- } 255 persberichten verspreid;
- } 719 berichten gepubliceerd op sociale media.

Daarnaast werd de samenwerking met de media verder geprofessionaliseerd:

- } Er werd een communicatiestrategie voor de media uitgewerkt.
- } Er werd een centraal perscontactpunt opgericht.
- } 167 journalisten kregen een accreditatie.
- } Het nationaal netwerk werd uitgebreid en telt nu 83 persmagistraten.

2.5.4 Synthese

De voorbije jaren werd de communicatie professioneler. Zowel intern als extern werd ingezet op betere informatiedeling, meer zichtbaarheid en een nauwere samenwerking met de media.

De verdere professionalisering van de communicatie is een van de ambities in de mini-beheersovereenkomst voor 2026 tot 2029, waarin ook verdere stappen zijn voorzien om een gemeenschappelijk communicatiekader te creëren voor alle gerechtelijke entiteiten.

2.6. *Het College van de hoven en rechtbanken en zijn steundienst*

2.6.1 Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

Het College van de hoven en rechtbanken werd opgericht om de goede werking van de zetel als geheel te ondersteunen. Het neemt maatregelen die moeten bijdragen tot een toegankelijke, onafhankelijke, tijdige en kwaliteitsvolle rechtsbedeling. Daarnaast ondersteunt het de directiecomités van de gerechtelijke entiteiten. Het College oefent zijn opdrachten momenteel uit binnen een stelsel van co-beheer met de FOD Justitie en de uitvoerende macht. Op termijn moet het College volledig autonoom beheerd worden.

De steundienst, die bij wet met het College van de hoven en rechtbanken werd ingericht, is belast met:

- } het verlenen van ondersteuning aan het College;
- } het verlenen van ondersteuning aan de directiecomités;
- } het organiseren van een interne audit van het College en de gerechtelijke entiteiten.

2.6.2 Stand van zaken

In 2025 ging het derde mandaat van het College van start voor de periode 2025-2029. Het College is samengesteld uit twaalf leden. Ze worden verkozen en vertegenwoordigen de verschillende types gerechtelijke entiteiten en de Raad van de hoofdgriffiers. In 2025 werd het College voorgezeten door Fabienne Bayard en vicevoorzitter Simon Cardon.

In 2025 werden 23 Collegevergaderingen ter plaatse en 8 online belegd.

Hieronder vindt u een overzicht van de verkozen en zetelende Collegeleden van 2025 per type gerechtelijke entiteit.

Hof van beroep

- } Mevr. **LAHAYE Evelyne**, Luik
- } Dhr. **MORANDINI Philippe**, Henegouwen
- } Dhr. **OOSTERLINCK Michel**, Gent

Arbeidsrechtbank

- } Mevr. **CASSIERS Micheline**, Nederlandstalig Brussel
Als lid (van 25.11.2024 tot 19.11.2025)
Als ondervoorzitter (van 19.11.2025 tot 30.06.2026)
- } Dhr. **BOUCKAERT Steven**, Gent
Als vervangend lid (van 19.11.2025 tot 30.06.2026)

Arbeidshof

- } Dhr. **TORFS Dirk**, Antwerpen

Ondernemingsrechtbank

- } Mevr. **DEVENYNS Anouk**, Nederlandstalig Brussel

Rechtbank van eerste aanleg

- } Dhr. **CARDON Simon**, Nederlandstalig Brussel
Als ondervoorzitter (van 25.11.2024 tot 19.11.2025)
Als lid (vanaf 19.11.2025)
- } Dhr. **DAUW Paul**, West-Vlaanderen
Als vervangend lid (van 25.11.2024 tot 19.11.2025)
- } Dhr. **DE VALKENEER Christian**, Namen
- } Dhr. **GERARD Dominique**, Luxemburg
(van 25.11.2024 tot 25.08.2025)
- } Dhr. **DHAEYER Paul**, Franstalig Brussel
(vanaf 25.08.2025)

Vrederechters en Politierechtbank

- } Dhr. **CULEM Philippe**, Henegouwen

Vertegenwoordigers van de Raad van de hoofdgriffiers

- } Dhr. **BODET Laurent**, Luxemburg
- } Mevr. **DE CONINCK Maddy**, Oost-Vlaanderen

In 2025 waren ongeveer negentig personeelsleden voltijds bij de steundienst aan de slag. Dat komt overeen met ongeveer 1,4% van het totale personeelsbudget van de zetel. Het personeel wordt geleidelijk aan uitgebreid, maar toch blijft de verhouding tussen de managementondersteuning en de capaciteit voor de primaire processen

(rechtspreken) relatief beperkt in vergelijking met andere openbare organisaties.

Voor meer informatie over de organisatie van de steundienst van het College verwijzen we naar de [website](#).

2.6.3 Belangrijkste acties en realisaties in 2025

STRATEGISCHE UITBOUW

In 2025 legde het nieuwe College zijn visie, waarden, strategische richtlijnen en werkwijzen vast voor de periode 2026-2029. De steundienst verwerkte het in een geïntegreerd managementplan voor 2026-2029.

CO-BEHEER EN OVERLEG

Naast het overleg tussen de drie pijlers van de rechterlijke organisatie nam het College actief deel aan het overleg tussen de rechterlijke organisatie en de FOD Justitie in de bijeenkomsten van:

- } het Gemeenschappelijk Beheerscomité;
- } het Gemeenschappelijk Bureau P&O;
- } Staff+;
- } de Financial Governance Board.

EXTERNE EN INTERNE VERTEGENWOORDIGING

In 2025 voerde het College intensief onderhandelingen met:

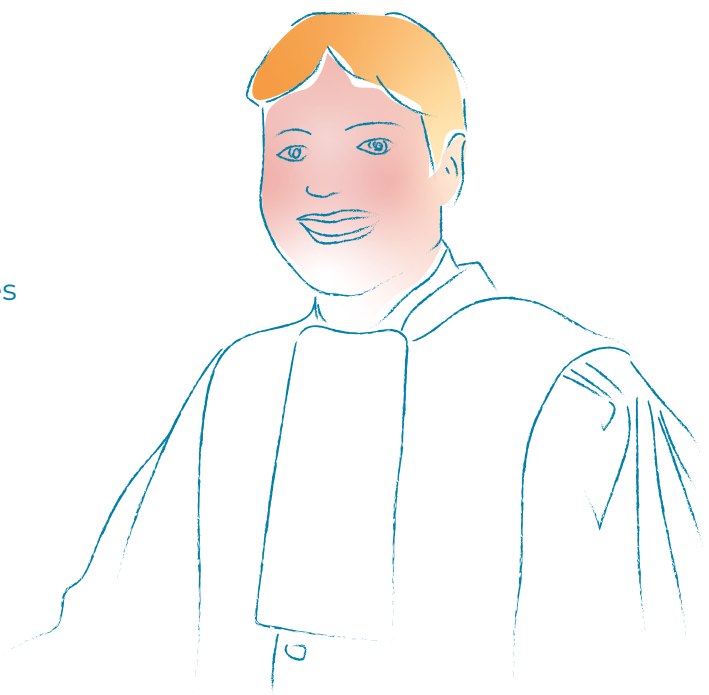
- } de minister van Justitie;
- } de FOD Justitie;
- } het College van het Openbaar Ministerie;
- } de entiteit Cassatie;
- } de Hoge Raad voor de Justitie;
- } het IGO;
- } de Adviesraad van de Magistratuur;
- } de vertegenwoordigers van de balies van advocaten;
- } ...

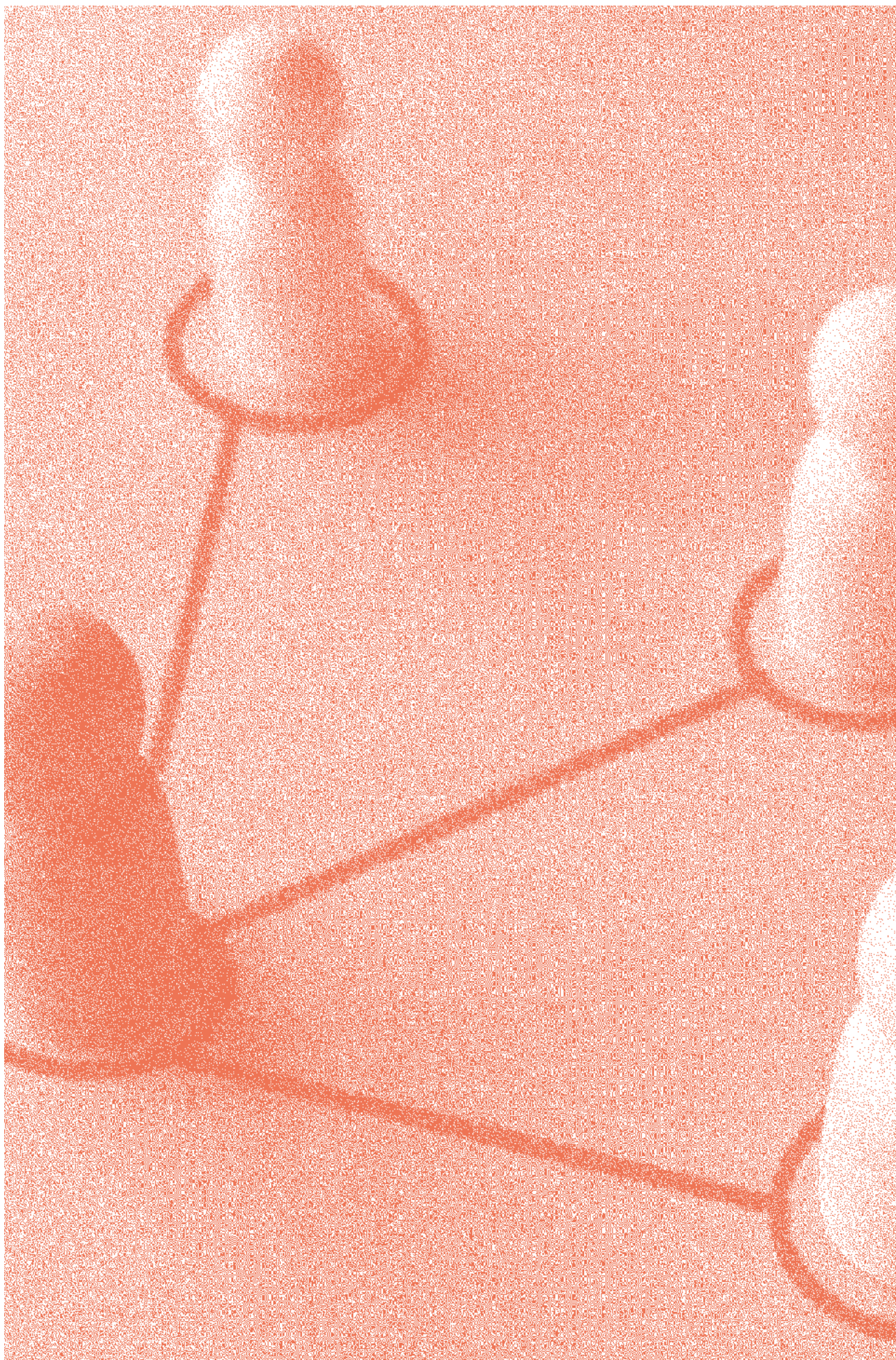
Intern organiseerde het College onder meer drie nationale algemene vergaderingen met alle korpschefs en hoofdgriffiers om de strategische prioriteiten, de personeelskaders en de werkingsmiddelen te bespreken.

Daarnaast bleef het College zijn wettelijke randopdrachten vervullen, waaronder beroepsprocedures, adviezen over regelgeving, parlementaire vragen en diverse ondersteunende beheersopdrachten.

2.6.4 Synthese

Het College vervult in de huidige overgangsfase een centrale rol als verbindende schakel tussen de gerechtelijke entiteiten, de uitvoerende macht en de andere partners van justitie. Ondanks de beperkte formele autonomie werd in 2025 verder gewerkt aan de strategische uitbouw van het College, de versterking van de steundienst en de ondersteuning van de directiecomités. De ondersteuningscapaciteit moet evenwel verder worden verhoogd om de ambities inzake professioneel beheer en autonoom beheer te kunnen waarmaken.

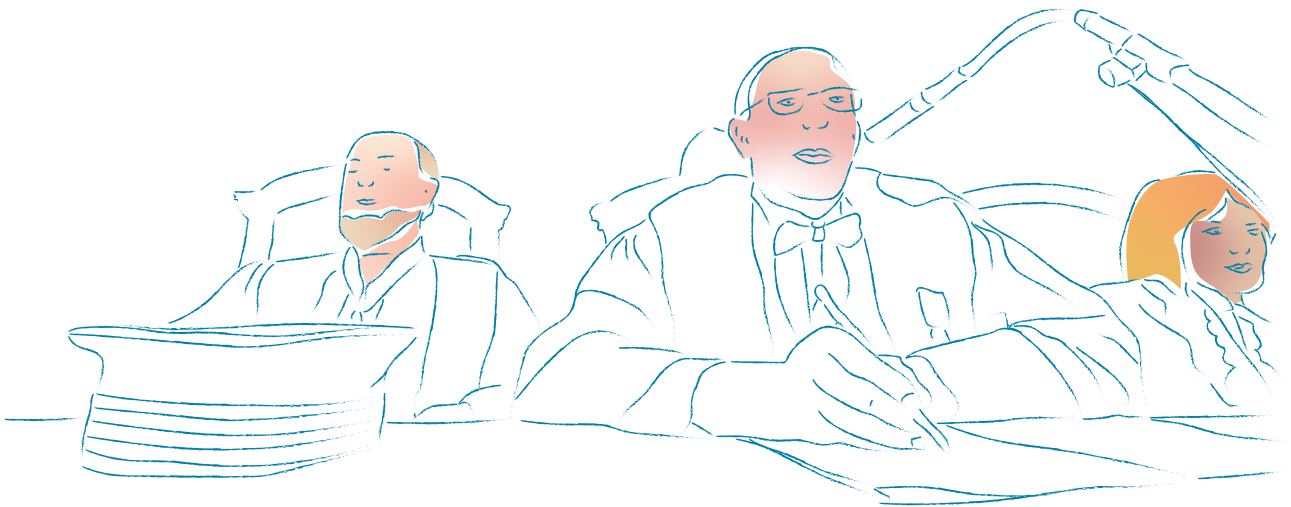
Resultaten: Efficiëntie, tijdigheid en kwaliteit

Tegenover de vraag naar voldoende middelen staat de verantwoordelijkheid om transparant te rapporteren over de resultaten.

De rechterlijke organisatie moet kunnen aantonen wat werd bereikt en in welke mate de beschikbare middelen bijdragen aan een kwaliteitsvolle rechtsbedeling.

In dit hoofdstuk gaan we daarom in op de resultaten van de hoven en rechtbanken vanuit drie invalshoeken: efficiëntie, tijdigheid en kwaliteit.

3.1. Rol, bevoegdheden en mogelijkheden voor sturing

De gerechtelijke entiteiten zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun werking en de permanente verbetering ervan.

Het College van de hoven en rechtbanken heeft hierbij een ondersteunende, coördinerende en analyserende rol. Via zijn steundienst verzamelt het gegevens en produceert het statistieken van de activiteiten van alle hoven en rechtbanken. Die stelt ze ter beschikking in verslagen en interactieve dashboards, waarmee de directiecomités hun werking kunnen opvolgen en bijsturen waar nodig.

De hoven en rechtbanken en het College hebben slechts in beperkte mate controle over de snelheid waarmee de rechtszaken verwerkt worden. Er zijn tal van andere factoren die daarop een invloed hebben: de beschikbaarheid van het personeel, de digitaliseringsgraad, de complexiteit van de dossiers, de eventuele tussenkomst van deskundigen en de afhankelijkheid van andere actoren binnen de gerechtelijke keten.

De hoven en rechtbanken stellen werkingsverslagen op en stellen statistieken ter beschikking. Op die manier volgen ze mee op of de rechtspraak voldoende efficiënt is, de termijnen redelijk zijn en de kwaliteit voldoende hoog is. Ze zorgen er ook mee voor dat *good practices* gedeeld worden.

3.2. Stand van zaken

Entiteit	Aantal hangende zaken op 01.01.2025	Aantal nieuwe zaken in 2025	Aantal afgesloten zaken in 2025	Aantal hangende zaken op 31.12.2025	Gemiddelde doorlooptijd van een dossier in dagen
Hoven van beroep	34 617	34 757	35 367	33 947	373
Arbeidshoven	4 680	3 157	3 444	4 340	405
Rechtbanken eerste aanleg	211 119	169 989	187 515	169 931	270
Ondernemingsrechtbanken ⁵	121 606	93 106 ⁶	91 414	125 355	349
Arbeidsrechtbanken	98 393	51 561	48 760	100 950	645
Politierechtbanken	28 492	151 484	149 404	30 767	310
Vrederechten	109 924	423 678	414 882	118 713	81
Totaal	608 831	927 812	930 786	584 003	348

We kozen ervoor om per type gerechtelijke entiteit nationale cijfers te publiceren in verband met een aantal kernindicatoren, zoals het aantal nieuwe, afgehandelde en hangende zaken, en de gemiddelde doorlooptijd van dossiers.

Er zijn gedetailleerde statistieken per rechtscollege, rechtsgebied of soort dossiers beschikbaar op de [website](#) van het College van de hoven en rechtbanken.

EFFICIËNTIE

De hoven en rechtbanken behandelen jaarlijks een zeer groot aantal dossiers.

De statistieken tonen aan dat in 2025 in totaal 927.812 nieuwe zaken werden ingeleid en 930.786 zaken werden afgehandeld.

Er werden in 2025 bijgevolg plusminus 3.000 meer zaken afgesloten dan dat er nieuwe dossiers binnen kwamen.

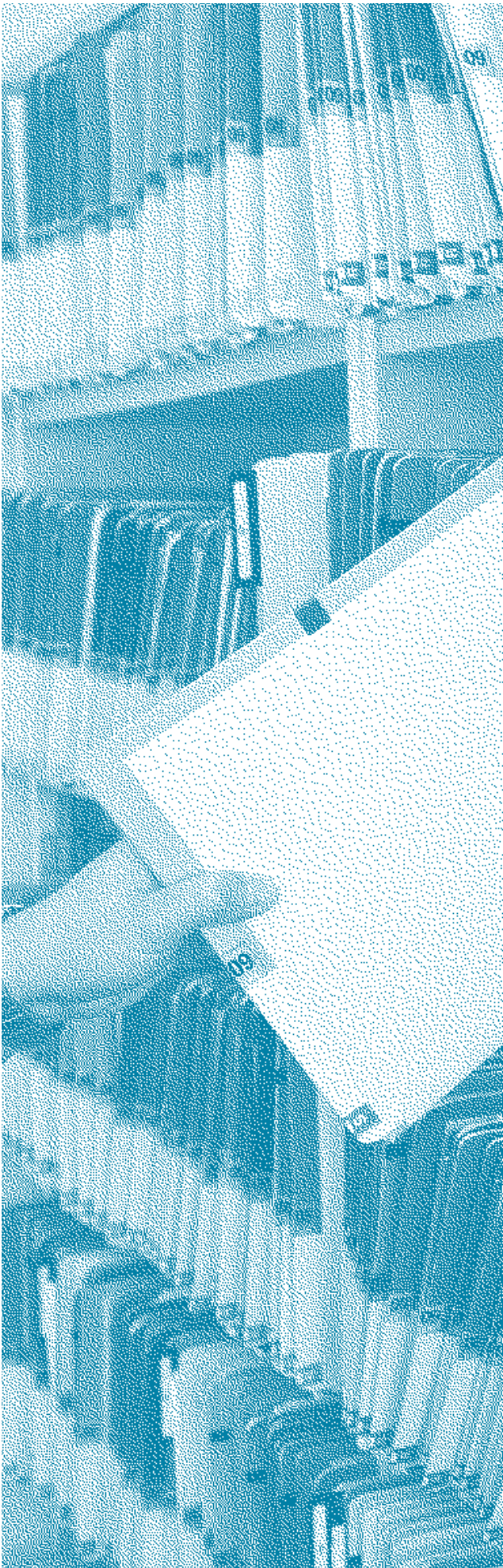
Er zijn echter plusminus gemiddeld 600.000 hangende zaken.

Momenteel bestaan er binnen de rechterlijke organisatie ongeveer 48 verschillende soorten dossiers en meer dan 300 primaire werkprocessen om ze te behandelen. Deze diversiteit maakt vergelijkingen tussen gerechtelijke entiteiten complex en onderstreept het belang van uniforme registratiesystemen, standaardisering en digitalisering.

De verdeling van de dossiers over de verschillende types gerechtelijke entiteiten is relatief stabiel gebleven doorheen de jaren. De vrederechten en rechtbanken van eerste aanleg verwerken veruit het grootste volume dossiers, terwijl de hoven van beroep en de arbeidshoven een beperkter, maar complexer aantal behandelen.

⁵ Bij de ondernemingsrechtbanken wordt bij het aantal nieuwe zaken in 2025 abstractie gemaakt van dossiers 'register van rechtspersonen', 246.575 dossiers in 2025, omdat deze dossiers permanent lopende blijven. Hetzelfde geldt voor de dossiers 'kamer voor ondernemingen in moeilijkheden', 22.307 dossiers in 2025, omdat deze dossiers jarenlang lopende blijven.

TIJDIGHEID

Naast het aantal behandelde dossiers is ook de snelheid waarmee ze worden afgehandeld een belangrijke indicator. De globale gemiddelde doorlooptijd is ongeveer één jaar en varieert sterk - van ongeveer twee maanden tot bijna twee jaar - naargelang het type rechtscollege en de aard van de dossiers. Ten opzichte van 2024 werd een lichte daling van de gemiddelde doorlooptijd vastgesteld.

De grote verschillen wat betreft de doorlooptijd kan men onder meer verklaren aan de hand van:

- } de aard en complexiteit van het geschil;
- } het tekort aan magistraten of gerechtspersoneel;
- } de afhankelijkheid van deskundigen voor bijkomende onderzoeksdaten;
- } uitgestelde zittingen;
- } procedurele termijnen en de conclusiekalenders⁶.

Binnen hun bevoegdheden nemen de directiecomités maatregelen om doorlooptijden te beheersen en waar mogelijk te verkorten, onder meer via bijkomende zittingen, aangepaste kamerindelingen, prioriteitsbeheer en een nauwere opvolging van de behandeling van dossiers.

⁶ Een conclusiekalender zorgt voor een ordelijke en transparante rechtsprocedure, maar kan ook leiden tot vertraging omdat partijen vaste termijnen krijgen om hun conclusies in te dienen en er soms uitstel of bijkomende conclusierondes worden toegestaan. Hierdoor kan de behandeling van een dossier maanden langer duren.

3.3. Belangrijkste acties en realisaties in 2025

KWALITEIT

Naast efficiëntie en tijdigheid blijft kwaliteit een essentiële pijler van de werking van de rechterlijke organisatie. De hoven en rechtbanken werken al verschillende jaren aan een systeem voor organisatiebeheersing en kwaliteitszorg. Het steunt op vijftien beheersdomeinen die samen alle belangrijke aspecten van een moderne organisatie bestrijken: het beheer van de doelstellingen, het risicobeheer, het beheer van de processen, de monitoring en de indicatoren, het beheer van de stakeholders, de structuur van de organisatie, de cultuur, het beheer van de integriteit, de *business continuity planning*, het ICT-beheer, het projectbeheer, het informatie- en communicatiebeheer (intern en extern), het facility management, het humanresourcesmanagement en het financieel beheer.

De werkingsverslagen van de 49 gerechtelijke entiteiten tonen aan dat de verbetering van de kwaliteit vandaag een structureel onderdeel vormt van het beheer van de hoven en rechtbanken.

STATISTISCHE MONITORING

In 2025 werd de statistische rapportering verder verbeterd. Door meer dashboards, rapporteringstools en uniforme registratiemethoden te ontwikkelen, beschikken de directiecomités over nauwkeurigere gegevens om hun werking op te volgen, hun prestaties te analyseren en beleidsbeslissingen te onderbouwen.

OBJECTIVERING VAN DOORLOOPTIJDEN EN ACHTERSTAND

In 2025 werd verder gezocht naar een nationale methode om de doorlooptijden en hangende zaken op een objectieve en uniforme wijze te meten. Die oefening zou in de loop van 2026 voor het eerst een geconsolideerd nationaal overzicht moeten opleveren van de doorlooptijden, de evolutie van de stock aan hangende zaken en de omvang van de eventuele achterstand binnen de verschillende gerechtelijke entiteiten.

De meting gebeurt aan de hand van gemeenschappelijke indicatoren zoals de gemiddelde doorlooptijd van afgewerkte dossiers, de mediane leeftijd van hangende dossiers en de clearance rate, die aangeeft in welke mate de hoven en rechtbanken erin slagen de instroom van nieuwe dossiers te verwerken. Aan de hand van die gegevens wil men de verschillen tussen de gerechtelijke entiteiten verklaren, beheersmaatregelen sterker onderbouwen en het debat over de gerechtelijke achterstand voortaan op een meer objectieve basis voeren.

KWALITEITSBEHEER

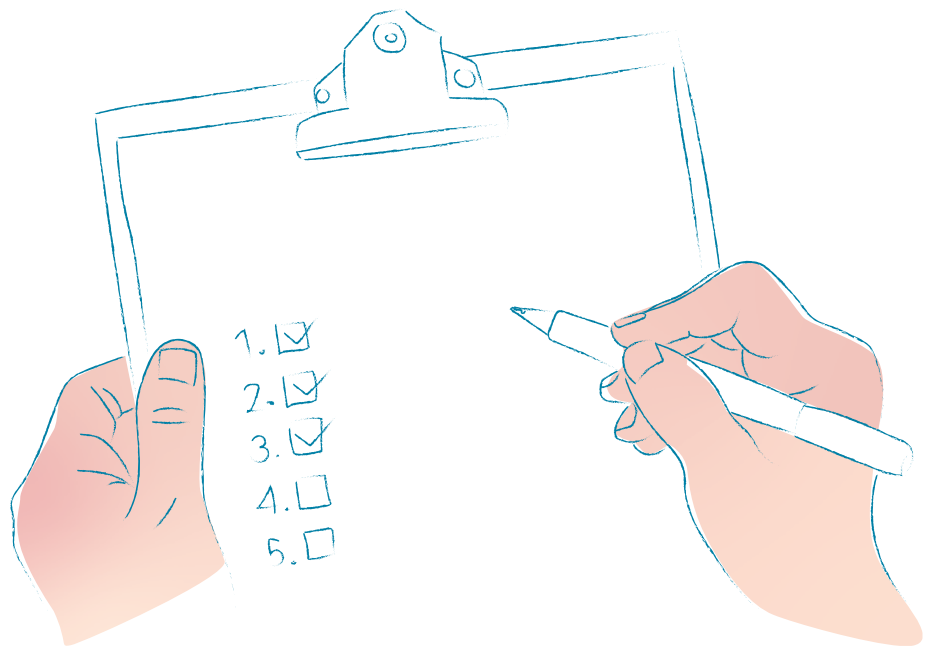
Uit de werkingsverslagen blijkt dat de gerechtelijke entiteiten in 2025 in totaal *407 verbeteracties* hebben uitgevoerd binnen de verschillende domeinen van organisatiebeheersing.

Het stijgend aantal verbeterinitiatieven wijst op een toenemende maturiteit van het kwaliteitsbeleid binnen de rechterlijke organisatie.

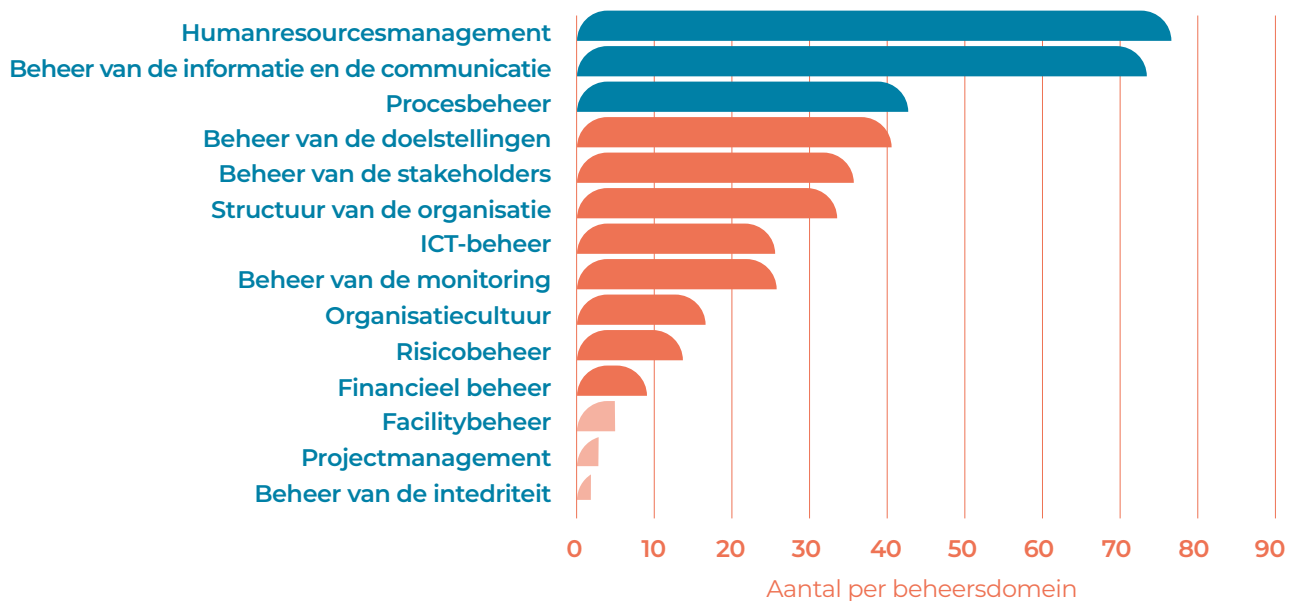
Die 407 verbeteracties hadden betrekking op de verschillende domeinen van organisatiebeheersing en kwaliteitszorg.

Hoewel alle vijftien beheersdomeinen aan bod kwamen, werd het meest geïnvesteerd in het humanresourcesmanagement, het informatie- en communicatiebeheer, en het procesbeheer.

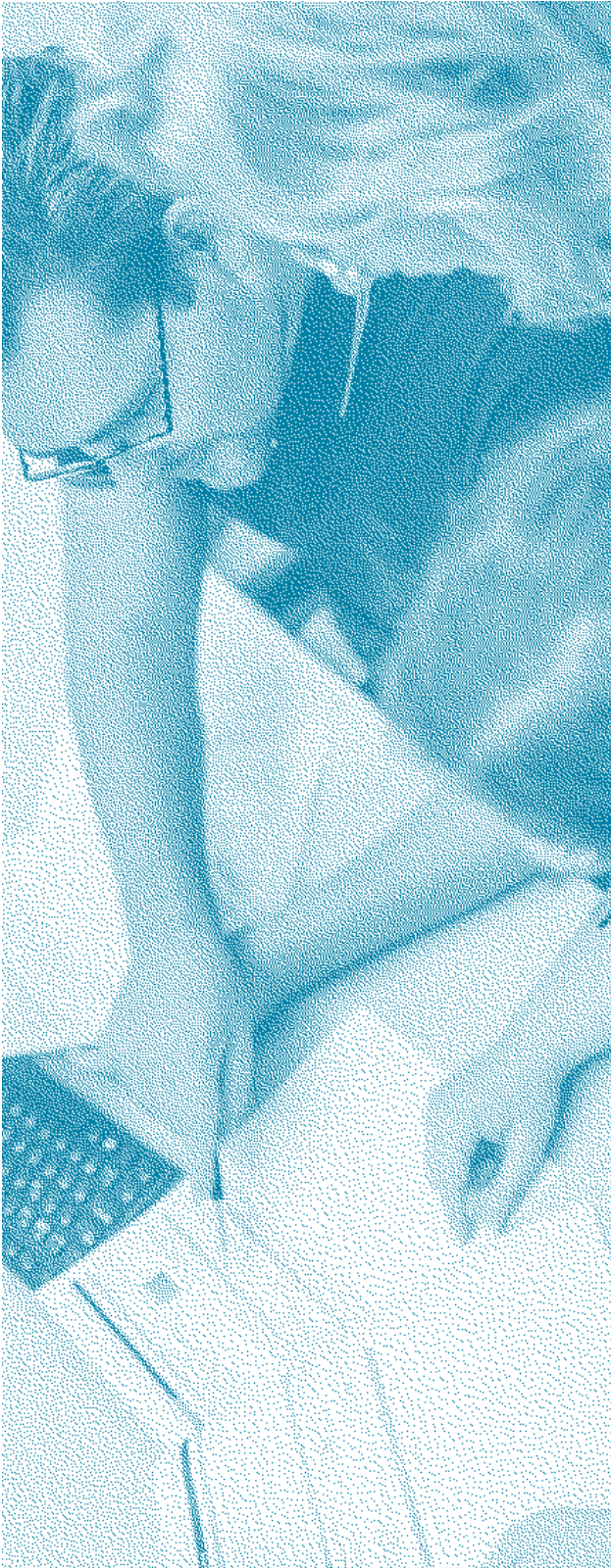
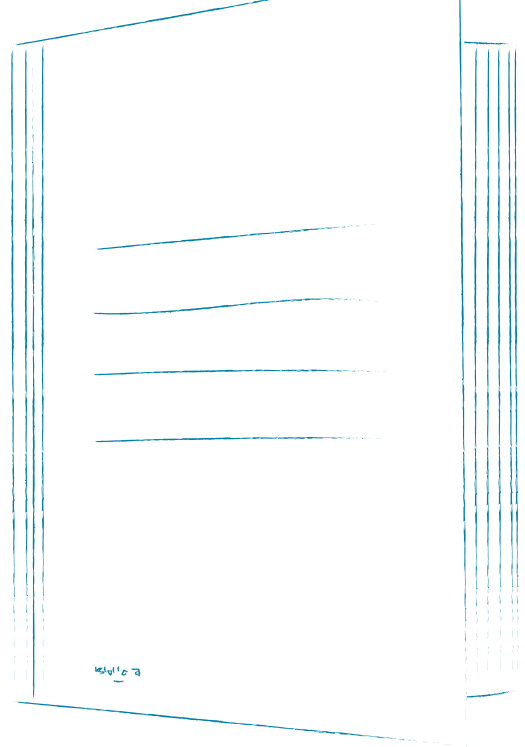
Bepaalde domeinen, zoals het integriteitsbeheer, projectbeheer en facility management, behoeven verdere ontwikkeling.

INITIATIEVEN OP HET GEBIED VAN KWALITEITSBELEID

Uit de analyse blijkt bovendien dat er nog aanzienlijke verschillen bestaan tussen de rechtscollages. Door de good practices beter te delen binnen de hoven en rechtbanken, kan er meer coherentie komen in het kwaliteitsbeleid.

3.4. *Synthese*

De resultaten van 2025 bevestigen dat de hoven en rechtbanken hun maatschappelijke opdracht blijven vervullen, ondanks de blijvende druk op de middelen en de capaciteit. Er worden jaarlijks ongeveer één miljoen gerechtelijke dossiers afgehandeld.

De verdere ontwikkeling van uniforme statistieken, de objectivering van de doorlooptijden, en de achterstand en versterking van de organisatiebeheersing vormen belangrijke stappen naar een transparantere en een meer datagedreven werking.

Tegelijk tonen de cijfers aan dat de uitdagingen aanzienlijk blijven. De verschillen in de doorlooptijden en de organisatiebeheersing vereisen blijvende aandacht.

De inspanningen die in 2025 werden geleverd, vormen een belangrijke basis om de prestaties van de hoven en rechtbanken de komende jaren nog beter te kunnen opvolgen, vergelijken en verbeteren.

Slotwoord

2025 was voor de hoven en rechtbanken een belangrijk overgangsjaar, dat gekenmerkt werd door een brede vernieuwing van bestuursorganen, mandaten en verantwoordelijken binnen het gerechtelijk landschap.

Die vernieuwde bestuurlijke context ging gepaard met de opmaak van nieuwe kaders voor het beleid en het beheer. Daardoor stond 2025 in belangrijke mate in het teken van de beleidsvorming en de voorbereiding van de strategische positionering.

De evolutie naar het autonoom beheer blijft een belangrijke strategische uitdaging voor de rechterlijke organisatie. De voorbereidingen die de voorbije jaren werden getroffen, bieden een basis om de samenhang tussen doelstellingen, middelen, beheer en verantwoording verder te versterken én om in 2026 de onderhandelingen over autonomie en een grondige hervorming terug op te starten.

De analyse van de beschikbare middelen toont een genuanceerd beeld. In 2025 werd een enorme vooruitgang geboekt met de objectivering van de personeelsbehoeften, de werkingsmiddelen en de investeringen. Het personeelsbudget van de zetel steeg en er werden initiatieven genomen om de werklast te meten, verder te digitaliseren, beter te communiceren en de gerechtelijke entiteiten beter te

ondersteunen. Toch is de beschikbare capaciteit nog onvoldoende afgestemd op die geobjectiveerde behoeften en zullen de personeelsmiddelen door de gevolgen van de pensioenhervorming en de hervorming van de patronale bijdragen onder structurele druk komen te staan.

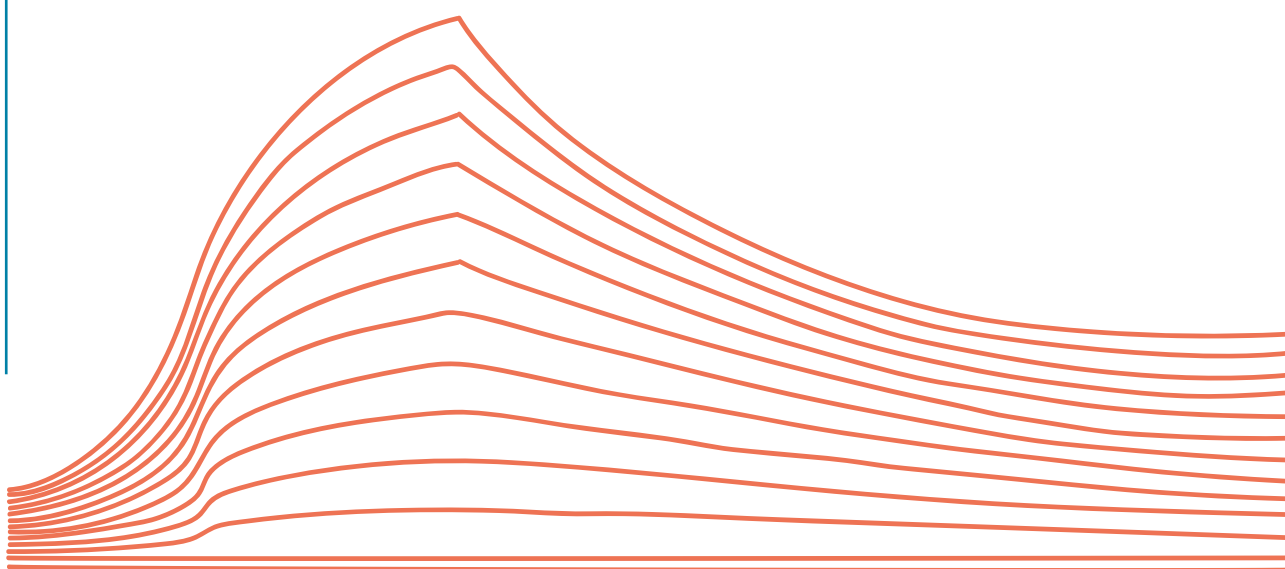
Precies daarom verdienen de resultaten van 2025 bijzondere aandacht. Ze tonen aan dat de hoven en rechtbanken hun kerntaak blijven waarmaken, ondanks de beperkte middelen en de blijvende uitdagingen als organisatie. Ook in 2025 werd ongeveer één miljoen gerechtelijke dossiers afgehandeld, verspreid over een zeer brede waaier van materies en procedures.

Even belangrijk is dat de verbetering van de kwaliteit een steeds grotere rol krijgt in het dagelijks beheer. In 2025 werden meer dan 400 acties ondernomen om het personeelsbeleid, de werkprocessen, de communicatie, de digitalisering en de organisatie te optimaliseren. Daarmee tonen de hoven en rechtbanken aan dat ze blijven investeren in de kwaliteit van hun werking en dienstverlening.

Na een jaar van beleidsvorming en voorbereiding zal 2026 in het teken staan van de verdere concretisering van de strategische ambities voor de rechterlijke organisatie, met bijzondere aandacht voor het autonoom beheer, de personeelscapaciteit, de digitale transformatie, de gerechtelijke infrastructuur en de verdere uitbouw van de cyclus voor het beheer.

De hoven en rechtbanken zullen daarbij hun fundamentele opdracht blijven vervullen: het onafhankelijk, onpartijdig en kwaliteitsvol beslechten van geschillen en het beschermen van de rechten en vrijheden van burgers. Dat blijft de kern van hun maatschappelijke opdracht en een essentiële voorwaarde opdat burgers vertrouwen hebben in de rechtsstaat.

Collège des cours et tribunaux
College van de hoven en rechtbanken